Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ

ЎЗБЕКИСТОН КОММУНИСТИК ПАРТИЯСИ ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ КОМИТЕТИ ВА ХАЛҚ ДЕПУТАТЛАРИ ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ СОВЕТИНИНГ ОРГАНИ

ГАЗЕТА 1928 ЙИЛ 11 ДЕКАБРДАН ЧИҚА БОШЛАГАН ● № 11 (8751). ● 16 январь, 1986 йил ● ПАЙШАНБА ● Баҳоси 3 тийин.

15 февраль—Бутуниттифоқ коммунистик шанбалиги

113 ПРОЦЕНТДАН ОШИРИБ

Ангрен керамика комбинати коллективи мамлакатимиз илғор ишлаб чиқариш коллективларининг КПСС XXVII съезди шарафига 15 февралда умумхалқ шанбалиги ўтказиш ҳақидаги ташаббусни шаҳарда биринчилар қаторида қўллаб-қувватлади. Корхона аҳли шу куни топшириқни 113 процентдан ошириб адо этишга қарор қилди.

Меҳнат байрамида 2000 нафардан кўп ишчи-хизматчи қатнашади. Шу куни 2,4 минг квадрат пардозлаш, 5,3 минг квадрат метр пол плиткалари, 1,5 мингтадан кўп сантехника буюмлари, 1,6 шартли километр канализация қувурлари, 3 минг сўмликка яқин халқ истеъмоли моллари ва бошқа маҳсулотлар ишлаб чиқарилади.

Пардозлаш плиталари, сантехника буюмлари цехлари коллективлари Коммунистик шанбаликда кунлик планларини 120 процентдан ошириб адо этишга сўз бердилар.

Корхонанинг илғор ишчиси Жайноқ Абдуллаев шанбаликда нормани 180 процент қилиб адо этишга аҳд қилди. Кўплаб ишчилар ҳам топшириқни анча ошириб бажариш юзасидан шахсий мажбуриятлар олдилар.

Комбинат ишчи-хизматчилари шанбаликдан тушган 7 минг сўмдан кўп иш ҳақини ўн иккинчи беш йиллик фондига ўтказишга қарор қилишди.

Б. СОЛИҲОВ.

КПСС Марказий Комитети Бош секретари М. С. ГОРБАЧЕВнинг БАЁНОТИ

Янги, 1986 йилнинг дастлабки кунлари бошланди. Бу йил Совет давлати тарихида муҳим, айтиш мумкинки, бурилиш йили, КПСС XXVII съезди йили бўлади. Съезд совет жамиятини сиёсий, социал-иқтисодий ва маънавий жиҳатдан ривожлантиришнинг келгуси минг йилликка қадар бўлган энг асосий марраларини белгилаб беради. У тинч ривожланишимизни жадаллаштириш программасини қабул этади.

КПССнинг бутун куч-ғайрати совет халқининг турмушини янада яхшилашни таъминлашга қаратилган.

Халқаро майдонда ҳам яхшилик сари бурилиш керак. Совет Иттифоқининг халқлари, бутун дунё халқлари шундай бурилиш бўлишини кутмоқдалар, шуни талаб қилмоқдалар.

Шунга биноан, янги йил бошланиши биланоқ КПСС Марказий Комитетининг Сиёсий бюроси билан Совет ҳукумати ташқи сиёсат соҳасида принципиал характерга эга бўлган бир қанча йирик тадбирларни амалга ошириш тўғрисида қарор қабул қилдилар. Бу қарорларнинг моҳияти халқаро вазиятни яхшилашга имкони борича кўпроқ кўмаклашишдан иборат. Кейинги йилларда кучайиб бораётган салбий, мухолифлик тенденцияларини бартараф этиш, Ер юзида ядровий қуролланиш пойгасини тўхтатишга ва космосда шундай пойганинг олдини олишга, умуман уруш хавфини камайтиришга, давлатлар ўртасидаги муносабатларнинг таркибий қисми бўлмиш ишонч ўрнатишга олиб борадиган йўлни тозалаш зарурати мана шу тадбирларни тақозо этмоқда.

I.

Шу тадбирларнинг энг муҳими — бутун дунёдаги ядро қуролини батамом тугатишнинг аниқ белгилаб қўйилган вақтга мўлжалланган конкрет программасидан иборат.

Совет Иттифоқи босқичма-босқич ва изчил иш тутиб, Ер юзини ядро қуролидан халос этиш жараёнини яқин 15 йил мобайнида амалга ошира бориб, шу асрнинг охиригача тугаллашни таклиф қилади.

XX аср инсониятга атом энергиясини туҳфа қилди. Бироқ ақл-идрокнинг бу буюк ғалабаси одамлар учун ўзини ўзи қириш қуролига айланиши мумкин.

Бу зиддиятни ҳал этиб бўладими? Уни ҳал этиш мумкинлигига бизнинг ишончимиз комил. Ядро қуролини тугатишнинг самарали йўлларини топиш вазифасини ҳал этишга зудлик билан киришиладиган бўлса, у бемалол уддалаш мумкин бўлган вазифадир.

Совет Иттифоқи 1986 йилдан бошлаб инсониятни ядровий фалокат олдида даҳшатга тушишдан халос қилиш программасини амалга ошира бошлашни таклиф қилади. Бу йилни БМТ халқаро Тинчлик йили деб эълон қилганлиги эса қўшимча сиёсий ва маънавий омил бўлиб хизмат қилади. Бу соҳада миллий худбинликдан, тактик мўлжаллар, низолар ва нифоқлардан устун турмоқ керак, уларнинг аҳамияти бош қадрият бўлмиш тинчликни, ишончли келажакни сақлаб қолишга қиёс қилинадиган бўлса ҳеч нарсага арзимайди. Атом энергияси фақат тинчликка хизмат қилиши керак — бизнинг социалистик давлатимиз доимо шу йўлда ҳаракат қилиб келди ва шу йўлда ҳаракат қилаверади.

Айни бизнинг мамлакатимиз 1946 йилдаёқ атом қуролини ишлаб чиқариш ва ишлатишни тақиқлаш масаласини ўртага қўйишда ҳам, ядро энергиясидан тинч мақсадларда инсоният бахт-саодати йўлида фойдаланишда ҳам биринчи бўлиб майдонга чиққан эди.

Ҳозир Совет Иттифоқи ядро қуролларини — ҳам шу қуролни ташиш воситаларини, ҳам портловчи зарядларни қисқартириш, бора-бора уларни бутунлай тугатиш тартибини амалда қандай тасаввур этади? Умумий тарзда бизнинг таклифларимиз қуйидагилардан иборат.

Биринчи босқич. 5-8 йил мобайнида СССР ва АҚШ бир-бирларининг территориясига ета оладиган ядровий қуролларни икки баравар камайтирадилар. Уларда қоладиган шундай элтувчи воситаларда кўпи билан 6000 тадан заряд сақланиб қолади.

Ўз-ўзидан равшанки, СССР билан АҚШ зарбдор космик қуролларни яратиш, синаш ва жойлаштиришдан ўзаро воз кечганлари тақдирдагина қурол-яроғларни шундай камайтириш мумкин. Совет Иттифоқи неча марталаб огоҳлантирганидек, зарбдор космик қуролнинг яратилиши Ер юзида ядровий қуролларни камайтиришга бўлган умидларни йўққа чиқаради.

Биринчи босқичда Европа қитъасини ядро қуролидан холи қилиш йўлидаги биринчи қадам сифатида СССР ва АҚШнинг Европа зонасидаги ҳам баллистик, ҳам қанотли ўртача олислик ракеталарини батамом тугатиш тўғрисида қарорга эришилади ва у амалга оширилади.

Бунда АҚШ бошқа мамлакатларга ўзининг стратегик ракеталари ва ўртача олислик ракеталарини етказиб бермаслик тўғрисида, Англия ва Франция эса ўзларининг тегишли ядро қуролларини кўпайтирмаслик ҳақида мажбурият қабул қилишлари керак.

Аввал бошданоқ СССР ва АҚШ ҳар қандай ядро портлатишларини тўхтатиш тўғрисида шартлашиб олишлари ва бошқа давлатларга мурожаат этиб, уларни ядро портлатишларини тўхтатишга имкони борича тезроқ қўшилишга даъват қилишлари зарур.

Ядровий қуролсизланишнинг биринчи босқичи шунинг учун ҳам СССР ва АҚШга тааллуқлики, айни улар ядро қуролига эга бўлган бошқа давлатларга ўрнак кўрсатишлари лозим. Женевадаги учрашув вақтида биз АҚШ президенти Р. Рейганга буни жуда рўйирост айтдик.

Иккинчи босқич. 1990 йилдан кечиктирилмай бошланиши ва 5—7 йил давом этиши лозим бўлган шу босқичда ядро қуролига эга бўлган бошқа давлатлар ядровий қуролсизланишга қўшила бошлайдилар. Аввалига улар ўзларининг барча ядро қуролларини кўпайтирмаслик, шунингдек бошқа мамлакатларнинг территорияларида бундай қуролга эга бўлмаслик мажбуриятини қабул қилишган бўлур эди.

Бу даврда СССР билан АҚШ биринчи босқичда аҳдлашиб олганидек, ядро қуролларини камайтиришни давом эттирадилар, шунингдек ўзларининг ўртача олислик ядровий қуролларини тугатиш борасида кейинги чораларни амалга оширадилар ҳамда ўзларининг тактик ядровий воситаларини кўпайтирмай қўядилар.

СССР ва АҚШ иккинчи босқичда ўзларининг тегишли қуролларини 50 процент камайтириб бўлганларидан кейин яна бир жуда муҳим қадам қўйилади — ядро қуролига эга бўлган барча давлатлар тактик ядровий қуролни, яъни учиш масофаси (ҳаракат радиуси) 1000 километргача бўлган воситаларни тугатадилар.

Худди шу босқичда зарбдор космик қуролларни тақиқлаш тўғрисидаги Совет—Америка аҳдномаси унда етакчи саноат давлатлари албатта иштирок этадиган кўп томонлама аҳднома бўлиб қолиши керак.

Ядро қуролига эга бўлган барча давлатлар ядро қуроли синовларини тўхтатган бўлур эдилар.

Янги физик принципларга асосланган, ўзининг зарба уриш қобилиятлари жиҳатидан ядровий ёки бошқа оммавий қирғин воситаларига яқинлашаётган ноядровий қуроллар яратиш тақиқлаб қўйилган бўлур эди.

Учинчи босқич. 1995 йилдан кечикмай бошланади, шу босқич давомида ҳали сақланиб қолган барча ядровий қуролларни тугатиш ниҳоясига етказилади. 1999 йилнинг охирига бориб Ер юзида ядро қуроли сира қолмайди. Бу қурол кейинчалик ҳеч қачон қайта тайёрланмаслиги тўғрисида универсал аҳднома ишлаб чиқилади.

Ядро қуролини йўқ қилиш, шунингдек, элтувчи воситаларни кўчириб олиш, қайта жиҳозлаш ёки йўқ қилишнинг махсус тартиб-қоидалари ишлаб чиқилиши назарда тутилмоқда. Бунда ҳар бир босқичда йўқ қилиниши лозим бўлган қурол-яроғлар миқдори, улар йўқ қилинадиган жойлар ва шу кабилар келишиб олинади.

Йўқ қилинадиган ва чекланадиган қурол-яроғлар устидан контроллик миллий техника воситалари билан ҳам, шунингдек жойларда инспекциялар ўтказиш йўли билан ҳам амалга оширилган бўлур эди. СССР контрол қилишнинг бошқа ҳар қандай қўшимча чоралари тўғрисида аҳдлашиб олишга тайёр.

Ядровий қуролсизланишнинг биз таклиф этаётган программасини қабул қилиш икки томонлама ва кўп томонлама анжуманларда олиб борилаётган музокараларга, шубҳасиз, қулай таъсир ўтказган бўлур эди. Бу программа навбатдаги йўллар ва мақсадларни аниқ белгилаб, аҳдномаларга эришиш ва уларни амалга ошириш учун конкрет муддатларни тайинлаган, музокараларга аниқ йўналиш ва собитқадамлик бағишлаган бўлур эди. Шу тариқа қуролланиш пойгаси суръатлари музокараларнинг натижасидан ўзиб кетаётган хатарли тенденцияга барҳам берилган бўлур эди.

Шундай қилиб, биз учинчи минг йилликка ўзаро мақбул ва қатъий контрол қилинадиган аҳдномалар асосида ядро қуролисиз қадам қўйишни таклиф этмоқдамиз. Қўшма Штатлар маъмурияти бир неча марта айтганидек, модомики у ядро қуролини батамом ва ҳамма жойда йўқ қилиш мақсадига содиқ экан, унга ҳақиқатан ҳам шу билан шуғулланиш учун амалий имконият берилмоқда. Яқин 10—15 йилни инсоният учун ниҳоятда хатарли бўлган космосдаги янги қуролни яратишга сарфлаш ўрнига (бу қурол гўё ядровий қуролларни яроқсиз қилиб қўйиш учун мўлжалланган эмиш) мана шу қуролларнинг ўзини йўқотишга киришиш ва пировард натижада уларни батамом йўқ қилиш оқилона эмасми? Такрор айтаман, Совет Иттифоқи айни шундай йўлни таклиф этмоқда.

Совет Иттифоқи барча халқлар ва давлатларга, албатта биринчи навбатда ядро қуролига эга бўлган давлатларга мурожаат қилиб, 2000 йилгача ядро қуролини тугатиш программасини қўллаб-қувватлашга даъват этади. Ҳар қандай холис инсонга шу нарса мутлақо равшанки, бундай программани амалга ошириш натижасида ҳеч ким бой бермайди, балки ҳамма наф кўради. Гап умуминсоний аҳамиятга молик проблема тўғрисида бормоқда, бинобарин уни фақат биргаликдагина ҳал этиш мумкин ва лозим. Зотан ушбу программа амалий ишларда қанчалик тез мужассамлаштирилса, планетамиздаги ҳаёт шунчалик хавфсиз бўлиб қолади.

II.

Совет Иттифоқи ядровий қуролсизланиш программаси юзасидан худди шундай ёндашувга ва яна бир амалий қадам қўйиш муддаосига риоя қилиб, муҳим қарор қабул қилди.

Биз ҳар қандай ядро портлатишларини тўхтатишга қаратилган ва муддати 1985 йил 31 декабрда тугаган ўзимизнинг ихтиёрий тадбиримизни уч ойга узайтирамиз. Бундай тадбир АҚШ ҳам ўз навбатида ядро синовларини тўхтатган тақдирда кейинчалик ҳам амал қилаверади. Биз аҳамияти дунёдаги деярли барча кишиларга яққол кўриниб турган бу ташаббусга қўшилишни Қўшма Штатларга яна бир бор таклиф қиламиз.

Бундай қарорни қабул қилиш бизга унча осон бўлмаганлиги равшан. Совет Иттифоқи ядро синовларига нисбатан чексиз бир томонлама вазминлик намоён этавера олмайди. Бироқ мақсадлар шу қадар катта, масъулият шу қадар юксакки, намуна кучи билан бошқаларнинг позициясига таъсир ўтказиш учун биз барча имкониятларни синаб кўрмасдан иложимиз йўқ.

Барча мутахассислар, олимлар, сиёсатчилар ҳарбийлар, синовларни тўхтатиш ҳақиқатан ҳам ядро қуролини такомиллаштириш йўлларини пухта тўсиб қўяди, деган фикрга қўшилмоқдалар. Бу эса биринчи навбатдаги вазифадир. Ядро қуроли синовларини тақиқламай туриб ядро аслаҳаларини камайтиришнинг ўзигина ядро хавфидан қутулиш имконини бермайди, чунки қолаётган мавжуд қисмлар модернизациялаштирилади, тобора мудҳиш ва ажал уруғини сочувчи ядро қуролини яратиш, синов полигонларида унинг янги турларини пишиқтириш имконияти сақланиб қолаверади.

Демак, синовларни тўхтатиш — ядро қуролларини тугатиш йўлидаги амалий қадамдир.

Олдиндан шуни айтиб қўймоқчиман. Ядро портлатишларини тўхтатиш учун контролнинг ғов бўлишини рўкач қилиш эҳтимоли ҳеч қандай асосга эга эмас. Биз жуда аниқ қилиб айтамизки, контрол биз учун проблема эмас. АҚШ ўзаро асосда барча ядро портлатишларини тўхтатишга рози бўлган тақдирда унга риоя этилиши устидан тегишлича контроллик миллий техника воситалари билан, шунингдек халқаро тартиб-қоидалар ёрдамида — зарур ҳолларда эса жойларда инспекция ўтказиб ҳам тўла таъминланади. Биз АҚШни бу ҳақда келишиб олишга таклиф этамиз.

СССР ядро портлатишларини тўхтатиш тадбири икки томонлама, сўнгра эса кўп томонлама тадбир бўлиб қолишининг қатъий тарафдоридир. Биз ядро қуроли синовларини ёппасига ва батамом тақиқлаш тўғрисида уч томонлама (СССР, АҚШ ва Англия иштирокида) музокараларнинг яна бошланишига ҳам тарафдормиз. Бунга дарҳол, шу ойнинг ўзидаёқ киришиш мумкин бўлур эди. Биз қуролсизланишга оид Женева конференцияси доирасида синовларни тақиқлаш тўғрисидаги кўп томонлама музокараларни тезлик билан бошлашга ҳам тайёрмиз. Бу музокараларда ядро қуролига эга бўлган барча давлатлар қатнашган бўлур эди. Қўшилмаган мамлакатлар атмосферада, космик фазода ва сув остида ядро қуроли синовларини тақиқлаш тўғрисида 1963 йилги Москва Шартномасини эндиликда шу Шартнома қамраб олмаган Ер ости синовларига ҳам ёйиш мақсадида маслаҳатлашувлар ўтказишни таклиф қилмоқдалар. Совет Иттифоқи бунга ҳам қўшилади.

Ўтган йилнинг ёзидан буён биз Қўшма Штатларни биздан ўрнак олишга — ядро портлатишларини тўхтатишга даъват этиб келмоқдамиз. Жамоатчиликнинг норозиликлари ва талабларига, жаҳондаги кўпчилик давлатларнинг хоҳиш-иродасига қарамай, Вашингтон ҳали ҳам бундай қилгани йўқ. Америка томони тобора янги ядро қурилмаларини портлатиб, ҳарбий устунлик тўғрисидаги хом хаёл кетидан қувишни давом эттирмоқда. Бу — беҳуда ва хатарли сиёсатдир. Ҳозирги жамият эришган цивилизация даражасига номуносиб сиёсатдир.

АҚШ ижобий жавоб бермаганлиги сабабли совет томони 1986 йилнинг 1 январидан бошлабоқ ядро синовларини яна давом эттириш учун тўла ҳуқуққа эга эди. Қуролланиш пойгасининг одатдаги «мантиқига» амал қилинган тақдирда афтидан шундай қилиш керак ҳам эди.

Бироқ ҳамма гап шундаки, айни шундай бўлмағур мантиққа қатъиян барҳам бериш лозим. Биз бу йўналишда яна бир бор уриниб кўрмоқдамиз. Акс ҳолда ҳарбий рақобат жараёни кўчкига айланиб кетиб,ўшанда воқеаларнинг ривожи устидан ҳар қандай контроллик қилишнинг сира ҳам имкони қолмайди. Ўзини ядровий қуролланиш пойгаси стихиясига бўйсундиришга йўл қўйиб бўлмайди. Бу ҳол ақл-идрок овозига, инсоннинг ўзини ўзи сақлаб қолиш туйғусига хилоф равишда ҳаракат қилишни билдирган бўлур эди. Янги, дадил ёндашувлар, янгича сиёсий фикрлаш, халқлар тақдири учун масъулиятни ўткир ҳис этиш талаб қилинади.

Америка маъмурияти бизнинг ядро портлатишларини тўхтатиш тўғрисидаги таклифларимиз хусусида тузукроқ ўйлаб кўриб, уларга ижобий жавоб қайтариши учун яна қўшимча вақт бор. Дунёнинг ҳамма жойида Вашингтоннинг айни шундай иш тутишини кутадилар.

Совет Иттифоқи АҚШ президентига ва конгрессига, Америка халқига даъват билан мурожаат қилади. Ядро қуролларини такомиллаштириш ва мана шундай янги қуролларни пишиқлаштириш жараёнини тўхтатиш имконияти мавжуд. Шу имконият қўлдан бой берилмаслиги керак. Совет таклифлари СССР билан АҚШни тенг ҳолатга қўяди. Бу таклифларда иккинчи томонга панд бериш ёки уни доғда қолдиришга уриниш йўқ. Биз оқилона масъулиятли қарорларга келиш йўлига киришни таклиф қиляпмиз.

III.

Ядро аслаҳахоналарини қисқартириш ва тугатиш программасини рўёбга чиқариш учун музокараларнинг жамики мавжуд системасини ҳаракатга келтириш, қуролсизланиш механизмларининг имкони борича юксак фойдали ҳаракат коэффициентини таъминлаш лозим.

Яқинда Женевада ядровий ва космик қуроллар юзасидан Совет-Америка музокаралари яна бошланади. Ўтган йил ноябрида Женевада президент Р. Рейган билан учрашув вақтида биз шу музокараларнинг мавзуи бўлган барча проблемалар хусусида, яъни космос хусусида, стратегик ҳужум қуроллари хусусида, ўртача олислик ядровий воситалари хусусида ошкора гаплашиб олган эдик. Музокараларни жадаллаштиришга қарор берилган эди, мана шу аҳднома қуруқ гап бўлиб қолавериши мумкин эмас.

Совет делегацияси Женевада шу аҳдномага қатъий мувофиқ равишда иш тутиш ҳақида кўрсатма олади. Биз Америка томонининг ҳам, айниқса космос масаласида мана шундай амалий ёндашувини кутамиз. Космос тинч сақлаб қолиниши керак, у ерда зарбдор қуроллар жойлаштирилмаслиги керак. Бундай қуроллар яратилмаслиги ҳам керак. Бу ишда жуда қатъий контрол ўрнатиладиган бўлсин, тегишли лабораторияларни назорат учун очиб қўйиш ҳам шу жумлага кирадиган бўлсин.

Инсоният космик даврнинг масъулиятли босқичида турибди. Модомики шундай экан, тош асридагидек фикрлашдан воз кечиш пайти келди, у даврда эса каттароқ таёққа ёки залворлироқ тошга эга бўлиб олишдан каттароқ ташвиш бўлмаган эди. Биз космосда қурол бўлишига қаршимиз. Агар бизни мажбур этсалар, бизнинг моддий ва интеллектуал имкониятимиз Совет Иттифоқининг ҳар қандай қуролни яратиш имкониятини таъминлай олади. Аммо биз ҳозирги ва келажак авлодлар олдидаги бутун масъулиятни англаб турибмиз. Бизнинг қатъий эътиқодимиз шуки, учинчи минг йилликка «самовий урушлар» программаси билан эмас, балки бутун инсониятнинг кучлари ёрдамида космосни тинч ўзлаштиришнинг кенг миқёсли лойиҳалари билан бормоқ керак. Биз шундай лойиҳаларни ишлаб чиқиш ва уларни рўёбга чиқариш билан амалий равишда шуғулланишни таклиф этамиз. Бу — бутун планетамизда тараққиётни таъминлашнинг ва ҳамма учун пишиқ-пухта хавфсизлик системасини вужудга келтиришнинг энг муҳим йўлларидан биридир.

Қуролланиш пойгаси космосга ёйилишига йўл қўймаслик — ядро қуролларини тубдан қисқартириш йўлидаги тўсиқни олиб ташлаш демакдир. СССР билан АҚШнинг тегишли ядро қуролларини икки ҳисса қисқартириш тўғрисидаги Совет таклифи Женевадаги музокаралар столида турибди, бундай қилиш ядро қуролини батамом тугатиш йўлидаги муҳим қадам бўлур эди. Космос муаммосини ҳал этиш йўлини беркитиб қўйиш эса Ердаги қуролланиш пойгасини тўхтатишни хоҳламаслик демакдир. Бу гапни очиқдан очиқ ва баралла айтмоқ керак. Ядровий қуролланиш пойгасининг тарафдорлари «самовий урушлар» программасининг ҳам ашаддий тарафдорлари эканлиги тасодифий ҳол эмас. Бу — одамларнинг манфаатларига душманликдан иборат бўлган битта сиёсатнинг икки жиҳатидир.

Ядро қуроли муаммосининг Европадаги жиҳати ҳақида. Соғлом ақл-идрок далилларига хилоф равишда, Европа халқларининг миллий манфаатларига зид равишда Ғарбий Европанинг баъзи мамлакатларида Американинг биринчи бўлиб зарба урадиган ракеталарини жойлаштириш давом этаётганлиги ҳаддан ташқари ташвиш туғдирмоқда. Бу муаммо неча йиллардан бери муҳокама қилинмоқда. Шу йиллар давомида эса Европадаги хавфсизлик шароити тобора ёмонлашиб бормоқда.

Воқеаларнинг шу йўлдан ривожланишига барҳам бериш, бу мушкул аҳволнинг тугунини парчалаб ташлаш пайти келди. Совет Иттифоқи Европани ҳам ўртача олислик, ҳам тактик ядро қуролидан халос этишни кўпдан бери таклиф қилиб келмоқда. Бу таклиф ўз кучида турибди. Бу йўлдаги биринчи, туб қадам сифатида биз ҳозир ҳам, юқорида айтганимдек, биз ўртага қўяётган программанинг биринчи босқичидаёқ СССР билан АҚШнинг Европа зонасидаги ҳамма баллистик ва ўртача олислик қанотли ракеталарини йўқ қилиб ташлашни таклиф қиламиз.

Женева музокараларида аниқ-равшан кўриниб турган натижаларга эришиш ядро қуролини 2000 йилгача батамом тугатишнинг биз таклиф қилаётган программасини салмоқли моддий мазмун билан тўлдиришни билдирган бўлур эди.

IV.

Совет Иттифоқи химиявий қурол каби ваҳшиёна оммавий қирғин қуролини ҳам шу асрдаёқ батамом тугатишни мутлақо реал вазифа деб ҳисоблайди.

Қуролсизланишга бағишланган Женева конференцияси доирасида химиявий қурол юзасидан ўтказилаётган музокараларда кейинги вақтларда олға томон муайян силжиш бошланди. Аммо бу музокаралар йўл қўйиб бўлмайдиган даражада чўзилиб кетди. Биз, Женевада АҚШ президенти Р. Рейган билан шартлашиб олинганидек, химиявий қуролни тақиқлаш ҳамда бу қуролнинг мавжуд запасларини йўқ қилиб ташлаш тўғрисида самарали ва контрол қилса бўладиган халқаро конвенция тузишга доир музокараларни жадаллаштириш тарафдоримиз.

Қуролсизланишнинг бошқа масалаларида бўлганидек, химиявий қуролни тақиқлаш ишида ҳам музокараларнинг барча қатнашчиларидан ишга сергак назар ташлаш талаб қилинади. Совет Иттифоқи бу қуролни ва уни тайёрлаш учун саноат базасининг ўзини тезроқ батамом тугатиш тарафдори эканини жуда аниқ-равшан қилиб таъкидламоқчиман. Биз химиявий қурол ишлаб чиқарадиган корхоналар жойлашган ерлар ўз вақтида эълон қилинишини ва бу қуролни ишлаб чиқариш тўхтатилишини таъминлашга, тегишли ишлаб чиқариш базасини йўқ қилиб ташлаш тартиб-қоидаларини ишлаб чиқишни бошлашга, шунингдек конвенция кучга кирганидан кейин тез орада химиявий қурол запасларини тугатишга киришишга тайёрмиз. Бу ишларнинг ҳаммаси қатъий контрол остида, шу жумладан, жойларда халқаро текшириш ўтказиш йўли билан амалга оширилган бўлур эди.

(Давоми иккинчи бетда).

СИФАТ— БОШ МЕЗОН

ТОШКЕНТДАГИ «МАЛИКА» ТРИКОТАЖ ИШЛАБ ЧИҚАРИШ БИРЛАШМАСИ КОЛЛЕКТИВИНИНГ

СОЦИАЛИСТИК МАЖБУРИЯТЛАРИ

Тошкентдаги «Малика» трикотаж ишлаб чиқариш бирлашмаси коллективи КПСС XXVII съездини муносиб кутиб олишга тайёргарлик кўриб, ўн биринчи беш йиллик барча план топшириқларини 1985 йил ноябрида муддатидан илгари бажариб бўлди. Бирлашманинг ишчилари, инженер-техник ходимлари ва хизматчилари партиянинг мамлакат социал-иқтисодий ривожланишини жадаллаштириш борасида ишлаб чиққан йўлини якдиллик билан қўллаб-қувватлаб, «Ҳар бир иш ўрнида юқори сифатли иш учун» шиори остида мусобақалашиб, 1986 йилда зиммаларига қуйидаги социалистик мажбуриятларни олдилар.

Ишлаб чиқаришни тайёрлаш комплекс системасини яратиш, ишлаб чиқариш бўлинмалари ва технологик линияларни ихтисослаш ҳисобига юқори сифатли маҳсулот тайёрлаб чиқариладиган тўртта поток линия аттестациядан ўтказилади ва уларнинг сони 14 тага етказилади, уларда тайёрланадиган маҳсулотлар ҳиссаси умумий ишлаб чиқариш ҳажмининг 15 процентига қадар етказилади. Маҳсулот хилларининг 65 проценти янгиланади.

Беш йиллик биринчи йилининг топшириғи муддатидан илгари, 29 декабрда бажарилади ва пландан ташқари 15 минг дона ички ва устки трикотаж тайёрланади. Болаларга аталган молларнинг салмоғи 70 процентга қадар етказилади.

Маҳсулот тузилган шартномаларга қатъий мувофиқ етказиб берилиши таъминланади. Меҳнаткашларнинг ижодий активлигини ривожлантира бориб, рационализаторлик таклифлари ва ихтироларни жорий этиш ҳисобига 800 минг сўмдан кўп пул тежалади. Маҳсулот таннархи арзонлаштирилади ва пландан ташқари 20 минг сўм фойда олинади.

Фан-техника тараққиёти ютуқларини жорий этиш ишлари кучайтирилади. 250 дона янги машина-ускуна, механизациялашган учта поток линия, икки манипулятор жорий этилади ва шунинг ҳисобига 152 кишининг қўли бўшатилиб, бошқа ишга ўтказилади. Меҳнат унумдорлиги планга нисбатан 1,2 процент оширилади.

Қўл меҳнатининг нисбий салмоғи 0,2 процент камайтирилади, иш вақтининг бекор кетиши 3 баравар қисқартирилади. Машина-ускуналарнинг смена коэффициенти бултурги 1,8 ўрнига 1,9 гача етказилади. Иш ўринларини аттестациялаш ниҳоясига етказилади.

Ҳар бир иш ўрнида тежамкорлик режимини кучайтириш, чиқитсиз технологияни жорий этиш ҳисобига 60 минг сўмлик хом ашё ва материал, 30 минг киловатт-соат электр энергияси, 10 тонна қозон ва печь ёқилғиси тежалади. Тежалган ресурслар ҳисобидан икки кун ишлаб берилади.

Меҳнаткашларнинг меҳнат шароитлари ва бўш вақтларини ташкил этиш яхшиланади, ҳушёр турмуш тарзини мустаҳкамлаш учун кураш кучайтирилади. Мана шу проблемаларни ҳал этишда инженер-техник ходимларнинг роли оширилади. Дам олиш зонаси кенгайтирилади, пионерлар лагери қурилиши бошлаб юборилади.

1000 ишчи, 35 инженер-техник ходим ва хизматчи тайёрланади ва малакаси оширилади, 820 киши иқтисодий ўқишга жалб қилинади.

Бирлашма ходимлари КПСС XXVII съездини меҳнатда катта-катта ютуқлар билан кутиб олишга маҳкам бел боғлаганлар. Улар янги беш йиллик биринчи йили планлари ва социалистик мажбуриятларини шараф билан адо этиш учун ҳамма куч-қувватларимизни сарфлаймиз, деб ваъда бердилар.

Социалистик мажбуриятлар «Малика» бирлашмаси меҳнат коллективларининг йиғилишларида муҳокама этилиб, қабул қилинган.

ТЕМИРЙЎЛЧИЛАР ВАХТАДА

ТОШКЕНТ локомотив депоси машинистларидан Валентин Кондрашов билан Николай Богданов оғир вазнли поездларни ўз участкаларидан график бўйича аниқ олиб ўтдилар. Янги беш йилликнинг дастлабки рейсларидаёқ ярим тонна дизель ёнилғиси тежаб қолинди. Шу тариқа тежалган ёнилғи фондини вужудга келтириш бошланди, локомотив бригадалари олган мажбуриятга кўра, бу фонддаги ёнилғи йил охирига бориб 250 тоннага етиши керак. Тежамкорликнинг асосий манбаи — юкларни оғир вазнли поездларда етказиб беришдир.

Тошкент депоси машинистларидан бир қисми шу кунларда юк ташишда иштирок этишмаяпти. Улар... «мактабга қатнамоқдалар». Ўрта Осиё темир йўли Тошкент бўлимида яқин орада электрлаштирилган катта участка ишга туширилади. Ўзбекистон депосига ўқишга юборилган бир гуруҳ ишчилар ҳозир ВЛ-60 магистрал электровозларини ўрганишни ниҳоясига етказмоқдалар.

КОМПЛЕКС ИШГА ТУШДИ

БЕКОБОД районидаги «Ленинград» совхозида инженерлик—техника комплекси ишга тушди. Устахоналарда техникани фақат ихтисослаштирилган хўжалик ҳисобидаги бригадалар ремонт қилмоқдалар, двигателлар ҳамда тез ишдан чиқадиган узеллар ва деталларни алмаштириш фонди ташкил этилди. Профилактика цехи ишлаб турибди. Сарфланган ёнилғи ва мойга қараб техникани қаровдан ўтказиш вақти белгиланади. Ремонтчилар техникани марказлаштирилган тартибда сақлашни ҳам ўз зиммаларига олдилар.

(ЎзТАГ).

ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ XXII ПАРТИЯ КОНФЕРЕНЦИЯСИ ДЕЛЕГАТЛАРИ ДИҚҚАТИГА

Область XXII партия конференцияси 1986 йил 17—18 январда Ўзбекистон Компартияси Тошкент область комитетининг мажлислар залида бўлади [Ш. Рашидов проспекти, 9.].

Конференция 1986 йил 17 январь соат 10.00 да очилади.

Конференция делегатлари ва таклиф этилганлар область партия комитети мажлислар зали фойесида 16 январь соат 14.00 дан 18.00 гача рўйхатга олинадилар.

ЎЗБЕКИСТОН КОМПАРТИЯСИ ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ КОМИТЕТИ.

КПСС Марказий Комитети Бош секретари М. С. ГОРБАЧЕВнинг БАЁНОТИ

(Боши биринчи бетда).

Баъзи бир оралиқ тадбирлари ҳам муаммони тубдан ҳал этишга кўмаклашган бўлур эди. Масалан, химиявий қуролни ҳеч кимга бермаслик тўғрисида ва уни бошқа давлатларнинг территориясида жойлаштирмаслик ҳақида кўп томонлама асосда шартлашиб олиш мумкин бўлур эди. Совет Иттифоқига келганда шуни айтиш кераккн, у ўзининг амалий сиёсатида доимо шу принципларга қатъий риоя қилиб келди. Биз бошқа давлатларни ҳам шундай қилишга ва мана шундай тийилиб туришга даъват этамиз.

V.

Давлатларнинг аслаҳахоналаридан оммавий қирғин қуролини йўқ қилиб ташлаш билан бирга Совет Иттифоқи оддий қурол-яроғлар ва қуролли кучларни ўзаро келишиб қисқартиришни таклиф этади.

Вена музокараларида аҳдномага эришиш бу йўлда ҳаракат қила бошлаш учун сигнал бўлур эди. Ҳозир Европа марказидаги Совет ва Америка қўшинларини қисқартириш ҳамда бир-бирига қарама-қарши турган гуруҳларнинг қуролли кучлари даражасини кейинчалик кўпайтирмаслик тўғрисида эҳтимол тутилган қарорнинг қиёфаси равшанлаша бошлагандек бўлиб турибди. Совет Иттифоқи, бизнинг Варшава Шартномасидаги иттифоқчиларимиз Вена музокараларида муваффақиятга эришишга азму қарор берганлар. Башарти иккинчи томон ҳам ҳақиқатан шунга интилса, у ҳолда 1986 йил Венадаги музокаралар учун ҳам унутилмас босқич бўлиб қолур эди. Биз қўшинларни қисқартириш тўғрисида эҳтимол тутилган аҳднома, табиийки, оқилона контролни талаб қилишига асосланамиз. Ва биз шунга тайёрмиз. Қўшинларнинг сонини кўпайтирмаслик тўғрисидаги мажбуриятга риоя этишга келганда, миллий техникавий воситаларга қўшимча равишда қисқариш зонасига ҳар қандай ҳарбий қисмларнинг кириши устидан контрол қилувчи доимий ишлайдиган пунктларни ўрнатиш мумкин бўлур эди.

Энди Европада ишончни, хавфсизликни мустаҳкамлаш тадбирларига ва қуролсизланишга бағишланган Стокгольм конференциясидек муҳим анжуман ҳақида. Бу конференция хоҳ қуруқликда, хоҳ денгизда ёки осмонда куч ишлатилиши ва урушга пинҳона тайёргарлик кўрилиши йўлига тўсиқлар қўйилишини таъминлаши лозим. Бунинг учун имкониятлар борлиги кўриниб турибди.

Бизнинг фикримизча, айниқса ҳозирги вазиятда йирик ҳарбий машқларда қатнашувчи қўшинлар сонининг даражасини камайтириш лозим, бундай машқлар ўтказилиши ҳақида Хельсинки Якунловчи актига мувофиқ хабардор қилиб туриш зарур.

Конференцияда ҳал этилмаган муаммоларни ечишга самарали равишда киришиш пайти келди. Қуруқликдаги қўшинлар, флот ва авиациянинг йирик машқлари ўтказилиши хусусида олдиндан хабардор қилиш тўғрисидаги масала бу конференциядаги энг танг жой бўлиб турганлиги маълум. Бу — жиддий муаммолардир, албатта, шу муаммоларни асосли равишда, Европада ишончни ошириш манфаатларини кўзлаб ҳал қилиш керак. Бироқ модомики, ҳозирча бу муаммоларни комплекс тарзда ҳал этишга муваффақ бўлинмаса, уларни қисмма-қисм ҳал этиш йўлларини изласа бўлмайдими? Айтайлик, ҳозир қуруқликдаги қўшинлар ва ҳарбий ҳаво кучларининг йирик машқлари ўтказилиши тўғрисида олдиндан хабардор қилиш ҳақида аҳдлашиб олинса-ю, ҳарбий-денгиз фаолияти тўғрисидаги масалани конференциянинг навбатдаги босқичига қолдирилса деймиз.

Янги совет ташаббусларининг анчагина қисми бевосита Европага қаратилганлиги мутлақо тасодиф эмас. Тинчлик сиёсати сари туб бурилиш ясаганда, Европанинг улушига алоҳида вазифа тушган бўлур эди. Кескинликни юмшатишни янгидан бошлаш мана шундай вазифа бўлур эди.

Бунинг учун Европада зарур, кўпинча ноёб тарихий тажриба бор. Шуни эслаш кифояки, Хельсинки Якунловчи акти европаликларнинг, АҚШ ва Канаданинг умумий куч-ғайратлари билан ишлаб чиқилган эди. Тинчлик, ҳамкорлик ва халқаро ишонч проблемаларига ёндашишда янгича фикрлаш ва сиёсий психологиянинг конкрет, яққол мисоли керак бўлса, бу тарихий ҳужжат кўп жиҳатдан мана шундай мисол бўлиб хизмат қилиши мумкин.

VI.

Осиёда хавфсизликни таъминлаш Осиёдаги энг катта давлатлардан бири бўлмиш Совет Иттифоқи учун ҳаётий муҳим аҳамиятга эгадир. Шу асрнинг охиригача ядровий ва химиявий қуролни тугатишнинг Совет программаси Осиё қитъаси халқларининг кайфиятларига мос бўлиб тушади, тинчлик ва хавфсизлик проблемалари Осиё халқлари учун ҳам Европа халқлари учун бўлганидек кескин бўлиб турибди. Япония, унинг Хиросима ва Нагасаки шаҳарлари ядро бомбардимонларининг қурбони бўлганини, Вьетнамда эса химиявий қурол ишлатилганини эслатиб ўтиш ўринлидир.

Биз Осиё социалистик мамлакатлари, Ҳиндистон, қўшилмаслик ҳаракатининг бошқа қатнашчилари кўтариб чиқаётган амалий ташаббусларни юксак қадрлаймиз. Осиё қитъасида жойлашган иккала ядровий давлат — СССР билан ХХР ўз зиммаларига ядро қуролини биринчи бўлиб ишлатмаслик мажбуриятини олганликларига катта аҳамият берамиз.

Программамизнинг амалга оширилиши Осиёдаги вазиятни тубдан ўзгартирган бўлур эди, Ер куррасининг шу қисми халқларини ҳам ядровий ва химиявий уруш хавфи олдидан даҳшатга тушишдан халос қилган бўлур эди, бу региондаги хавфсизликни сифат жиҳатидан янги поғонага кўтарган бўлур эди.

Биз ўз программамизни Осиёда хавфсизлик ва мустаҳкам тинчлик системасини вужудга келтиришга умумий комплекс ёндашиш йўлларини қитъадаги барча мамлакатлар билан биргаликда қидириш ишига қўшилган ҳисса деб биламиз.

VII.

Бизнинг янги таклифларимиз бутун дунёга қаратилган. Қуролланиш пойгасини тўхтатиш ва қурол-яроғларни қисқартириш соҳасида актив қадамларга ўтиш тобора кескинлашиб бораётган ялпи муаммоларни — инсон яшайдиган муҳитнинг бузилиши, янги энергия манбаларини қидириб топиш зарурлиги, иқтисодий қолоқликка, очликка ва касалликларга қарши кураш муаммоларини ҳал қилиш учун ҳам зарур шарт-шароит яратади. Милитаризм тиқиштирган принцип — ривожланиш ўрнига қуролланишнинг акси — ривожланиш учун қуролсизланиш принципига ўтиш керак. Ҳозир ўнлаб мамлакатлар ва бутун-бутун қитъаларни бўғиб турган триллионли қарз сиртмоғи — қуролланиш пойгасининг бевосита оқибатидир. Ривожланаётган давлатлардан ҳар йили сўриб олинаётган икки юз эллик миллиард доллардан ортиқ маблағ — АҚШнинг мислсиз ҳарбий бюджети миқдорига амалда тенг келадиган пулдир. Бу ўз моҳият-эътибори жиҳатидан асло тасодифий ҳол эмас.

Совет Иттифоқи қурол-яроғларни чеклаш ва қисқартиришнинг ҳар бир тадбири, ядро қуролидан халос бўлиш йўлидаги ҳар бир қадам халқларга кўпроқ хавфсизлик келтирибгина қолмай, шу билан бирга одамларнинг турмуш шароитларини яхшилаш учун кўпроқ маблағ ажратиш имконини берадиган бўлишининг ҳам тарафдоридир. Қолоқликдан қутилишга ва юксак даражада ривожланган саноат мамлакатлари даражасига етиб олишга интилаётган халқлар ўз экономикасини ҳолдан тойдираётган империализмга қарз қарамлигидан халос бўлиш истиқболларини қурол-яроғларни чеклаш ва тугатиш билан, ҳарбий харажатларни қисқартириш билан, ресурсларни социал ва иқтисодий ривожланиш мақсадларига сарфлашга ўтиш билан боғлиқ деб билаётганликлари тасодиф эмас. Бу мавзу қуролсизланиш ва ривожланишга бағишлаб шу ёзда Парижда ўтказиладиган халқаро конференция давомида жуда муҳим ўрин олиши шубҳасиз.

Совет Иттифоқи қуролсизланиш соҳасидаги тадбирларнинг амалга оширилиши регионал можаролар деб аталган можароларга боғлиқ қилиб қўйилишига қаршидир. Бундай боғлиқ қилиб қўйиш замирида қуролсизланиш йўлидан боришни истамаслик ҳам, шунингдек суверен халқларга ёт иродани ҳамда бир хил мамлакатларнинг бошқа мамлакатлар ҳисобига яшаши, уларнинг табиий, одам ва маънавий ресурсларидан айрим давлатларнинг ёки агрессив гуруҳларнинг худбинлик, жаҳонгирлик мақсадлари йўлида фойдаланишдан иборат бениҳоя адолатсиз шарт-шароитларни қўллаб-қувватлаш имконини берадиган тартибларни тиқиштиришга интилиш ҳам яшириниб ётибди. Совет Иттифоқи бунга қарши курашиб келди ва курашаверади. Совет Иттифоқи халқлар озодлигининг, тинчлик, хавфсизликнинг, халқаро ҳуқуқ-тартиботни мустаҳкамлашнинг изчил тарафдори бўлиб келди ва шундай бўлиб қолаверади. Унинг мақсади — регионал можароларни кучайтириш эмас, балки бундай можароларни коллектив куч-ғайратлар билан одилона негизларда тугатишдан иборат. Бу можаролар қанчалик тез тугатилса, шунчалик яхши бўлади.

Бизнинг давримизда тинчлик ишига садоқат ҳақида кўпдан кўп гаплар айтилмоқда. Аммо тинчлик тиргакларини мустаҳкамлашга қаратилган конкрет ишлар эса етишмаётгани сезилиб турибди. Тинчликсеварлик сўзлари замирида жуда кўпинча урушга тайёргарлик сиёсати, зўравонликка таяниш сиёсати яшириниб ётибди. Бунинг устига баланд минбарлардан туриб, аслида, ҳозир халқаро муносабатларга хайрли файз қўшиб турган янгилик — «Женева руҳи»ни хаёлдан кўтаришга қаратилган нутқлар ҳам сўзланмоқда. Иш баёнотлар бериш билан чекланмаяпти. Душманлик ва ишончсизликни кескинлаштиришга, кескинликни юмшатишнинг акси бўлмиш мухолифлик вазиятини қайтадан тиклашга очиқдан очиқ мўлжалланган ҳаракатлар қилинмоқда.

Биз бундай ҳаракат ва фикрлаш тарзини рад қиламиз. Биз 1986 йил шунчаки тинчлик йилигина бўлиб қолмай, шу билан бирга XX асрни тинчлик ва ядровий қуролсизланиш белгиси остида туғаллаш имконини беришини ҳам хоҳлаймиз. Биз таклиф этаётган янги ташқи сиёсий ташаббуслар комплекси инсониятнинг 2000 йилни тинч осмон ва космос остида кутиб олишига, у ядровий, химиявий ёки бошқа ҳар қандай қуролдан қирилиш хавфи олдида даҳшатга тушиш нималигини билмаслигига, ўзининг омон қолиши ва инсон зоти давом этишига ишончи комил бўлишига мўлжалланган.

Ҳозир Совет Иттифоқининг тинчликни ҳимоя қилиш ва бутун халқаро вазиятни соғломлаштириш йўлида кўраётган янги, қатъий тадбирлари бизнинг ички ва ташқи сиёсатимиз жон-тани ва руҳининг, ички сиёсат билан ташқи сиёсат узвий равишда бирлигининг ифодасидир, Владимир Ильич Ленин таъкидлаган энг муҳим тарихий қонуниятнинг ифодасидир. Улуғ Октябрь Ер курраси узра ҳилпиратган тинчлик, озодлик, инсонпарварлик байроғини мамлакатимиз янада баланд кўтараётганини бутун дунё аҳли кўриб турибди.

Тинчликни сақлаш ҳақида, инсониятни ядро уруши хавфидан халос этиш ҳақида гап борганида, беғам ва бепарво кишилар бўлиши мумкин эмас. Бу — ҳамманинг ва ҳар бир кишининг ишидир. Бу ишга катта ёки кичик, социалистик ёки капиталистик бўлишидан қатъи назар, ҳар бир давлат ҳисса қўшиши муҳимдир. Ҳар бир масъул сиёсий партия, ҳар бир жамоат ташкилоти, ҳар бир инсон бу ишга ҳисса қўшиши керак.

Шу олий мақсадга эришиш учун бутун куч-ғайратни яхлит қилиб бирлаштиришдан ҳам зарурроқ, олижаноброқ ва инсонпарварроқ вазифа йўқ. Бу вазифани бизнинг авлодимиз кишилари келажак авлодлар зиммасига юкламай, ўзлари ҳал қилишлари лозим. Замоннинг амри мана шу, таъбир жоиз бўлса, учинчи минг йиллик бошлангунча қолган даврдаги қарорларимиз ва ҳаракатларимиз учун тарихий масъулият залвари мана шу.

Тинчлик ва қуролсизланиш йўли КПСС билан Совет давлати ташқи сиёсатининг ўзаги бўлиб келди ва шундай бўлиб қолади. Бу сиёсатни актив ўтказиб келаётган Совет Иттифоқи ақл-заковат, холис ният позицияларида, инсониятнинг урушларсиз, қурол-яроғсиз келажагини таъминлаш учун масъулиятни англаш позицияларида туриб иш тутаётган барча кучлар билан кенг миқёсда ўзаро баҳамжиҳат ҳаракат қилишга тайёрдир.

XXVII СЪЕЗДОЛДИ МИНБАРИ

ПАРТИЯНИНГ СЪЕЗДОЛДИ ҲУЖЖАТЛАРИ УМУМХАЛҚ МУҲОКАМАСИДА

СОВЕТЛАР ВА ҲАЁТ

ҚИШЛОҚЛАРДА ХИЗМАТ КЎЛАМИ КЕНГАЯДИ

СССРни иқтисодий ва социал ривожлантиришнинг Асосий йўналишлари лойиҳасида «Уй-жой қурилиши миқёслари кенгайтирилсин, шаҳар ва қишлоқ аҳолисининг шинам уй-жой, коммунал-маиший хизматлар билан таъминланиши оширилсин. Қишлоқларнинг социал жиҳатдан қайта қурилиши жадаллаштирилсин» дейилади. Бу кўрсатмаларни бажариш юзасидан маҳаллий Советлар зиммасига катта вазифалар юкланган.

Тошкент районидаги Киров қишлоқ Совети ижроия комитети раиси М. ОРИФЖОНОВ медицина, коммунал-маиший тармоқларни кенгайтириш соҳасида амалга оширилган ишлар, янги режалар ҳақида ҳикоя қилади.

— Ўн биринчи беш йиллик, айниқса, унинг сўнгги йилида қишлоқларимизда турли мақсадлардаги қурилишлар кўлами кенг бўлди. Буни алоҳида таъкидлашимиздан мақсад — съездолди ҳужжатларига амалий жавоб тариқасида биз янги беш йилликнинг дастлабки кунларидан ана шу ишлар кўламини пасайтирмай давом эттирамиз.

Сабзавотчилик, полизчилик, картошкачилик илмий-тадқиқот институти тажриба хўжалиги территориясидаги 200 хонадонга табиий газ олиб келинганлиги ўтган йили қилинган энг яхши ишларимиздан бири бўлди.

Қишлоғимизда даволаш муассасалари тармоғи анча кенгайди. Яқинда «Ленинград» совхозида янги медицина пункти иш бошлагач, шу зонадаги пунктлар сони учтага етди. Бундан ташқари, «Тошкент» совхозида бир неча бўлимларга эга бўлган амбулатория биноси қуриб битказилди.

Бизнинг қишлоқларимизга хос муаммолардан бири ичимлик сув таъминоти эди. Бу масала 1985 йилга келиб тубдан ҳал қилина бошланди. Жумладан, «Ленинград» совхози территориясида ва «Тошкент» совхозининг биринчи бўлимида сиғими 1500 куб метр бўлган сув ҳавзалари ва миноралари барпо этилди. Шу йилнинг биринчи кварталида сабзавотчилик, полизчилик, картошкачилик илмий-тадқиқот институти тажриба хўжалиги территориясида ҳам 1000 минг куб метр ҳажмли сув ҳавзаси қурилади.

«Тошкент» совхозининг 1- ва 2-бўлимларидаги 250 хонадон ҳам шу йилнинг биринчи квартали ичида табиий газ билан таъминланади. Ҳозир бу ерда монтаж ишлари жадал боряпти.

Ўтган йили 10 та янги коттежда уй тўйлари ўтказилган бўлса, бу йил яна шунча коттежни қуриб битказиш планлаштирилмоқда. Шу муносабат билан мен якка тартибда уй-жой қуриш масаласига оид баъзи фикр-мулоҳазаларимни баён этмоқчиман. СССРни иқтисодий ва социал ривожлантиришнинг Асосий йўналишлари лойиҳасида шундай сўзлар бор: «...индивидуал уй-жой қурилиши жадал ривожлантирилишига кўмаклашилсин... Корхоналар ва ташкилотлар уларга ёрдам кўрсатсин». Бизнингча, шу ёрдамни янада конкретлаштириш, масалан, ўша корхона ва ташкилотлар раҳбарларидан бирини бу ишга масъул қилиб қўйиш керак.

Суҳбатни
И. ТОШЕВ ёзиб олди.

ТАКЛИФ ҚИЛАМАН

Моллар маҳсулдорлиги, чорвачилик маҳсулотлари етиштиришни кўпайтиришда жамғарилган ем-хашакдан тежаб-тергаб оқилона фойдаланишнинг аҳамияти катта. Шу муносабат билан КПССнинг янги таҳрирдаги Программаси лойиҳаси иккинчи қисми иккинчи бўлимида «Чорванинг маҳсулдорлигини анча ўстиришга эришиш, ем-хашак базасини мустаҳкамлаш...» сўзларидан кейин **«озуқадан тежаб-тергаб оқилона фойдаланиш»** сўзларини қўшиб қўйиш мақсадга мувофиқ бўлар эди.

Х. ЭШМАТОВА,
Коммунистик районидаги «Ўзбекистон» колхози сут-товар фермасининг соғувчиси.

ОБЛАСТЬ ПАРТИЯ КОНФЕРЕНЦИЯСИ ДЕЛЕГАТИ БИЛАН СУҲБАТ

«СРЕДАЗЭЛЕКТРОАППАРАТ» ишлаб чиқариш бирлашмаси республикамиздаги энг йирик корхоналардан бири. Бирлашма коллективи икки йилдирки иқтисодий эксперимент шароитида меҳнат қилиб келмоқда. Янги система тажрибада ўзини оқлаяпти, ички резервлардан тўлароқ фойдаланиш, буюртмаларни ўз вақтида бажариш, техник-иқтисодий кўрсаткичларни яхшилаш имконини беряпти.

Мухбиримиз Б. Пўлатовнинг бирлашма бош директори, партия комитети аъзоси, область партия конференцияси делегати Владимир Багирович БАБАЕВ билан қилган суҳбати ўтган беш йиллик якунлари ва XII беш йилликдаги вазифалар, янги усул самаралари ва муаммолари хусусида бўлди.

— Иқтисодий экспериментнинг дастлабки самаралари қандай бўлди?

— Янги иқтисодий эксперимент туфайли ишни илмий асосда ташкил этиш юксак даражага кўтарилди, — деди В. Б. Бабаев. — Унинг асосий шартларидан бири маҳсулотни белгиланган тартибда ишлаб чиқариб, истеъмолчиларга ўз вақтида етказиб беришда туб ўзгаришлар ясалди.

1985 йилда пландан ташқари салкам 1,5 миллион сўмлик маҳсулот реализация қилинди. Эксперимент даврида меҳнат унумдорлигининг ошиш суръати аввалги йилларга нисбатан икки баробарга ўсди. Маҳсулот таннархи янги техникани жорий этиш эвазига 1981—1983 йилларда қарийб 4 миллион сўмга арзонлашган бўлса бу рақам 1984—1985 йилларда салкам 5 миллион сўмни ташкил этди. Фойда олиш анча кўпайди. Илгари фойда 8 миллион сўмдан ошмасди. 1985 йилда бу кўрсаткич салкам 17 миллион сўмга кўтарилди.

Маҳсулот сифати айниқса тез яхшиланиб боряпти. Ўтган йили барча маҳсулотнинг 49 проценти давлат Сифат белгиси билан ишлаб чиқарилди. Бу йил 56 процент маҳсулотимизни фахрли беш қирра белгиси билан мижозларга жўнатамиз.

Айрим камчиликлар бўлмаганда муваффақиятларимиз бундан ҳам катта бўлиши аниқ эди. Бироқ қурувчилар объектларни ўз муддатида фойдаланишга топширмай ишимизга ҳалал бермоқдалар. Масалан «Главташкентстрой» раҳбарлари Сергелидаги филиалимизни кенгайтириш юзасидан тузилган шартномани уч йилдан бери бажармай келишаяпти.

Унум билан ишлашга ҳалал бераётган яна бир масала устида тўхталиб ўтмоқчиман. Кўп вақтимизни қоғозбозлик, телефонбозлик, текшир-текширлар, турли-туман мажлисбозликлар олиб қўйяпти. Масалан, 1985 йил бош корхонамизнинг ўзида 60 га яқин комиссия ишлади. Кўпгина цех бошлиқлари, ишнинг кўзини биладиган мутахассислар ишлаб чиқариш билан шуғулланиш ўрнига турли справкалар ёзиш, ҳар хил формалар тўлдириш билан овора бўлдилар. Бундай кетма-кет, баъзан параллел текширишлар жуда кўп вақтимизни олмоқда. Область партия конференциясида қоғозбозликни камайтириш, текширув комиссияларини жойларга юборишни марказлаштириш, самарали ишлаш учун шарт-шароитлар яратиш ҳақида таклиф ва мулоҳазалар бўлишини истардим.

— Ишлаб чиқаришда инсон омили ролини ошириш юзасидан қандай тадбирлар кўриляпти?

— Бирлашма партия ташкилоти ўз сафига 584 коммунистни жипслаштирган. Партия комитети инсон омили ролини ошириш мақсадида тарбиявий ишнинг турли формаларидан самарали фойдаланаяпти. Партком мажлисларида 1985 йилнинг ўзида ўрта звено кадрларидан 20 коммунистнинг ҳисоботини тингладик.

Бирлашмамизда ишлаб чиқариш йилдан-йилга мураккаблашиб бормоқда. Цехларда янги автомат линиялар, ускуналар ўрнатиляпти. Янги хил маҳсулотлар ишлаб чиқариш технологияси ўзлаштирилаяпти. Агар ишчи-хизматчиларнинг малакаси, билими етарлича бўлмаса шубҳасиз маҳсулот сифати ошмайди. Шунинг учун 1985 йилда 1000 нафарга яқин ишчининг малакасини оширдик. 500 га яқин ишчи эса техника-ишлаб чиқариш курсларида, 314 киши илғор тажриба мактабида ўқиди. 200 дан кўп мутахассис ишлаб чиқаришдан ажралмаган ҳолда мамлакатимизнинг турли институтларида, йирик корхоналарида малака оширди.

Ўн биринчи беш йилликнинг дастлабки йилида бирлашма ишчиларининг 31,7 процентида махсус маълумот йўқ эди. Ҳозир бу рақам икки баробар қисқарган. Бундан буён ҳам ёшларнинг билим ва малакасини ошириш, ўқитиш устида қайғураверамиз.

КПСС сафини ишлаб чиқариш ва жамоат ишларида актив комсомоллар ҳисобига ўстириб, мустаҳкамлаб бормоқдамиз. КПСС Устави лойиҳасида партия аъзолигига кандидатларнинг ҳуқуқ ва бурчлари ҳақида алоҳида тўхталиб тўғри қилинган. Лойиҳани ўқиб, унинг 14-моддасидаги: «Партия ташкилоти кандидатга КПСС аъзолигига киришга тайёрланиш учун ёрдам бериши ва амалий ишларда, партия ва жамоат топшириқларини бажаришда унинг шахсий хислатларини текшириши лозим» деган жумланинг «Партия ташкилоти... деган сўзларидан сўнг **«ва рекомендация берувчи»** деган сўзларини ҳам қўшиб ёзишни таклиф этар эдик. Чунки партия аъзолигига муносиб кишиларни танлашда рекомендация берувчининг масъулиятини ҳам ошириш лозим.

— Янги беш йилликда коллектив олдида қандай вазифалар турибди?

— Ўн иккинчи беш йиллик охирига бориб ишлаб чиқариш суръатини 159 процентга ўстириш кўзда тутилган. Бу кўрсаткичга ишчи кучини кўпайтирмасдан эришишимиз керак. Ишлаб чиқаришни қайта қурмай, унинг механизмини тубдан ўзгартирмай, меҳнатга онгли муносабатни шакллантирмай, энг муҳими фан ва техника ютуқларини жорий этмай туриб бу марраға эришиб бўлмайди.

КПСС Марказий Комитетининг 1985 йил апрель Пленуми қарорлари, фан ва техника тараққиётини жадаллаштиришга бағишлаб КПСС Марказий Комитетида ўтказилган кенгаш тавсияларида бу масалага жуда катта эътибор берилган. Ўн иккинчи беш йилликда бирлашмамизни технологик жиҳатдан қайта қуроллантириш кўзда тутилади. Механизациялашган ва автоматлашган янги линиялар, роботлаштирилган комплекслар ишга туширилади. Беш йиллик давомида ишлаб чиқаришнинг ўсиш суръатларини икки баробарга ошириш кўзда тутилган, Шу мақсадда 30 миллион сўмлик капитал маблағ ўзлаштирилади. 1986 йилнинг ўзида 5,5 миллион сўмликдан кўпроқ маблағ ўзлаштирилиб ускуналарнинг 12 проценти янгиланиши керак.

Корхона ҳузурида ишлаб чиқаришни техника жиҳатидан қайта қуроллантириш ва ривожлантириш хизмати тузилган. У техника тараққиётини жадаллаштириш билан шуғулланади. Энди ўта мураккаб ускуналарни монтаж қилиш ва созлаш участкасини ташкил этишга ҳозирлик кўрмоқдамиз, ишлаб чиқаришни ихтисослаштириш ва кооперациялаш бўйича изланишлар олиб боряпмиз.

Кўриниб турибдики, ўн иккинчи беш йиллик фан ва техника тараққиётини жадаллаштиришда катта ва улкан ўзгаришлар даври бўлади. Янгиликларни жорий этиш эвазига келаси йилда бу йилдагидан 7 миллион сўмлик кўп маҳсулот ишлаб чиқаришни мўлжалламоқдамиз.

Шу мақсадларга эришиш учун янги беш йиллик бошиданоқ корхона бўйлаб социалистик мусобақани кенг қулоч ёйдирмоқдамиз. Яқинда «КПСС XXVII съездига — 27 зарбдор ўн кунлик» шиори остида бошланган мусобақанинг ғолиби бўлдик. Корхонамизнинг номи шаҳар Ҳурмат тахтасига ёзилди. Бутун коллективимиз КПСС XXVII съездини меҳнатда ва ижтимоий ҳаётда муносиб совғалар билан кутиб олиш учун курашмоқда. Съезд очиладиган кунгача планга қўшимча 74 минг сўмлик маҳсулот ишлаб чиқарилади. Янги техника ва илғор технологияни жорий этиш ҳисобига 400 минг сўмликка яқин иқтисодий самара кўрилади.

Беш йиллик: ЯКУН ВА ИСТИҚБОЛ

ХАЛҚАРО АҲВОЛ

ҲИНДИСТОННИНГ ХАВОТИРЛИГИ

ДЕҲЛИ, 14 январь. (ТАСС). Американинг олтинчи флоти кемалари Ливия соҳиллари яқинига тўпланаётганлиги ва Қўшма Штатлар Ливияга қарши иқтисодий жазо чоралари эълон қилганлиги хусусида Ҳиндистон жуда хавотир олаётганини изҳор қилди. Давлат ташқи ишлар министри Қ. Р. Нараянан араб мамлакатларининг Ҳиндистондаги элчилари билан бу ерда бўлган учрашувда шуни уқтирдики, вужудга келган вазият региондаги аҳволни кескинлаштиради ҳамда халқаро тинчлик ва барқарорликка хавф солади.

ПУШТУНЛАРНИНГ ЗАРБАЛАРИ

КОБУЛ, 14 январь. (ТАСС). Пуштунларнинг африди ва шинвари қабилалари ўзлари яшаб турган зонага бостириб кирган Покистоннинг мунтазам армияси бўлинмаларига, шунингдек Покистон қўшинлари тарафида ҳаракат қилаётган афғон босмачиларининг тўдаларига зарба бермоқдалар.

БАХТАР агентлигининг хабар қилишича, африди қабиласининг отряди Шоҳ Кўч районидаги ҳарбий постга ҳужум қилди. Покистонлик ҳарбий хизматчилардан бир неча киши ўлдирилди ва жароҳатлантирилди. Кўп миқдордаги қурол-яроғ ўлжа олинди. Покистоннинг Бара районидаги ҳарбий лагерига ҳужум қилинган пайтда пуштунлар душманнинг қўшинларига ва техникасига каттагина талафот етказишди.

Али Масжид районида африди қабиласининг отряди афғон аксил-инқилобчиларининг тўдасини тор-мор қилди. Жамруд, Шахеги районларида ва бошқа бир қанча жойларда ҳам пуштунлар билан босмачилар ўртасида қуролли тўқнашувлар бўлганлиги хабар қилинмоқда.

Шу кунларда пуштун қабилалари жойлашган зонада бўлиб ўтаётган кўпдан-кўп жирғалар, митинглар ва йиғилишларнинг қатнашчилари Ҳайбарга бостириб кирган қўшинлар дарҳол олиб чиқиб кетилишини талаб қилмоқдалар. Чўра Канду районида Валихон Кўкихайл раҳбарлигида африди қабиласининг жирғаси бўлиб ўтди. Афридилар бошлиғи афридилар билан шинварилар яшаб турган районлар аксил-инқилобчи босмачилардан тозалансин, деб талаб қилди. Моманд қабиласининг Бовард районида бўлиб ўтган жирғаси қатнашчилари курашаётган қабилаларни қатъиян қўллаб-қувватлашларини билдирдилар.

Афғонистоннинг турли вилоятларида бўлиб ўтган жуда кўп митингларда пуштунларнинг одилона кураши билан бирдамлик изҳор этилган қарорлар қабул қилинди.

ҚИТЪАЛАРДАН ДАРАКЛАР

● ДЕҲЛИ. Ҳиндистон хавфсизлик кучлари Деҳлида ўқ узадиган қурол ишлаб чиқарувчи яширин устахонани йўқ қилдилар. Устахона эгаларидан кўпдан-кўп тўппонча, автомат милтиқ ва ўқ-дори мусодара этилди. Бу қуроллар Ҳиндистоннинг бир қанча шимолий ва марказий штатларида бўлган антисоциал унсурлар учун мўлжалланган. Бошланган терговчоғида яширин қурол ясовчилар Панжобда иш кўраётган сикх экстремистлар билан қалин алоқада бўлиб турганликлари аниқланди. Маълумки, бу унсурлар Ҳиндистондан шу штатни ажратиб олиш ва унинг асосида «Холистон давлати» деб аталмиш қўғирчоқ давлат барпо этиш пайидадирлар.

● САН-ФРАНЦИСКО. Калифорния штатининг шимолий қисмида Рихтер шкаласи бўйича кучи 3,8 ва 4,7 баллга борадиган иккита ер ости силкиниши қайд этилди. Зилзила марказлари Мосслендинг деган аҳоли пункти яқинида ва Салинас шаҳридан 30 километр жануби шарқда бўлган. Вайронгарчиликлар тўғрисида хабар қилинмаган.

(ТАСС, 14 январь).

Б. БОРУСЕВИЧ УШЛАНДИ

ВАРШАВА, 14 январь. (ТАСС). ПАП агентлигининг хабар беришича, «Бирдамлик» муваққат мувофиқлаштириш комиссияси деб аталмиш комиссиянинг аъзоси Б. Борусевич Гданскда ушланган. У ПХР бош ҳарбий прокуратурасининг қарорига мувофиқ қидирилаётган эди.

У кейинги тўрт йил ичида давлатнинг ҳаётий манфаатларига қарши иш олиб борди, 70-йилларда социализм ва давлатга қарши КОСКОР гуруҳининг энг актив раҳбарларидан бири, шунингдек давлатга қарши ҳар хил иғвогарликларнинг ташаббускори ва ташкилотчиси бўлган эди.

Гданск прокуратура органлари Борусевич иши юзасидан тергов бошлади.

ОБЛАСТЬ ПАРТИЯ КОНФЕРЕНЦИЯСИ ДЕЛЕГАТЛАРИ

ФОЙДАЛИ СОҲАГА АЙЛАНТИРАМИЗ

ЯНГИ ЙИЛ АРАФАСИДА ТАРҚАЛГАН ХУШХАБАР БАРЧАМИЗНИ МАМНУН ЭТДИ. КОЛЛЕКТИВИМИЗ СУТ ЕТИШТИРИШ БЎЙИЧА ЗИММАГА ОЛИНГАН СОЦИАЛИСТИК МАЖБУРИЯТНИ ШАРАФ БИЛАН БАЖАРДИ. 1984 ЙИЛГА НИСБАТАН 154 ТОННА КЎП СУТ ТОПШИРИЛДИ.

ҲАҚИҚАТАН ҳам бу хўжалигимиз ҳаётида қувончли воқеа эди. Чунки бир неча йилдан бери сут етиштириш планини бажара олмай, кўпчилик олдида юзимиз шувут бўлиб қоларди. Мана энди қолоқликдан чиқиб, чорвачиликни ҳам рентабелли соҳага айлантиряпмиз.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети XVI пленуми қарорлари асосида кадрларни танлаш ва жой-жойига қўйиш, давлат ва меҳнат интизомини мустаҳкамлаш туфайли биз бу ютуққа эришдик. Колхоз правлениеси ва партия ташкилоти ферма мудирлигига ишчан, ташаббускор коммунист Эркин Зуфаровни, зоотехникликка эса олий маълумотли мутахассис Умрбек Тулегеновни тавсия этди. Ишчан кадрлардан Комил Баҳромов бригадирликка кўрсатилди. Янги раҳбарлар кўпчилик билан бамаслаҳат рўй берган камчиликларни тугатишга киришдилар.

Очиғини айтганда фермамизда меҳнат интизоми жуда ҳам бўшашиб кетган эди. Унумли меҳнат қилиш учун шароит яратилмаган, моллар парвариши устидан назорат сезилмасди. Кўпчилик учун кун ўтса бас эди. Ферма мудири ишни ҳар бир чорвадорнинг қобилиятига қараб тақсимлашдан бошлади. Интизомни мустаҳкамлашга жуда катта аҳамият берилди. Шу билан бир қаторда чорвадорларнинг унумли ишлашлари, самарали меҳнатдан сўнг намунали ҳордиқ чиқаришлари учун зарур шароитлар яратила бошланди. Чорвадорларнинг фарзандлари учун ферманинг ўзида боғча ташкил қилинди. Ҳар куни автобус бизни болаларимиз билан бирга фермага олиб келади ва кечқурун уйга элтиб қўяди. Энди фарзандларимиз доимо ёнимизда, кўнглимиз хотиржам. Бўш вақтларимизда чорвадорлар уйида ҳордиқ чиқарамиз. 2 минг китоб фондига эга бўлган кутубхона ихтиёримизда.

Эндиликда молхоналарни реконструкция қилиш ва янгиларини қуришга ҳам эътибор кучайган. Ҳозир молхоналар тартибли. Чиқиндиларни механизация ёрдамида тозалаш йўлга қўйилган. Қўл меҳнатига кўпда ҳожат қолмади. Қурилган тадбирлар тезда ўз самараларини берди.

1984 йилда 546 тонна сут давлатга сотилган бўлса, 1985 йил 700 тонна сотилди. Менинг ўзим биркитилган ҳар бош соғин сигирдан 3800 килограммдан сут соғиб олдим.

Коллективда ишчанлик вазияти вужудга келтирилгач, ходимлар қимматли таклиф ва мулоҳазалар билан чиқадиган бўлишди. Илгари бузоқларимизни ғунажин етиштирадиган хўжаликларга топшириб юборар эдик. Бунинг эвазига ўша хўжаликлардан сигирлар сотиб олинарди. Бу ҳолда подага қандай зотдаги сигирлар келиб қўшилишини билмасдик.

Мен зотдор сигирларимизнинг болаларини шу ернинг ўзида боқиб, парваришлашни таклиф этдим. Энди серсут сигирлар ўзимиздан чиқаяпти. Дастлаб 25 та ғунажин подага қўшилди. Янги йилда шундай зотли сигирлар яна 50 бошга кўпаяди. Шу тариқа сут етиштиришни кўпайтиришнинг янги-янги имкониятлари очилади.

Мен фермамизда тўпланган ана шундай тажрибаларни область партия конференциясида гапириб бериш ниятидаман. Умуман конференцияда илғор тажрибаларни кенг оммалаштириш юзасидан қизғин мунозара бўлишини истайман.

Бу борада яна бир фикрим бор. КПСС Марказий Комитетининг 1985 йил апрель Пленуми қарорларида, фан-техника тараққиётини жадаллаштиришга бағишлаб, КПСС Марказий Комитетида ўтказилган кенгаш тавсияларида халқ хўжалигини интенсив ривожлантириш омилларидан кенг фойдаланиш лозимлиги уқтирилган. Фермамизда деярли ҳамма жараёнлар механизациялаштирилган. Лекин мавжуд техниканинг бир қисми ўсиб бораётган талабларга жавоб бермайди. Уларни вақти-вақти билан янгилаб туриш керак. Масалан, дағал хашакни майдалаб берувчи ИГК-30 маркали агрегат эндиликда талабни қондира олмаяпти. Унинг унумдорлиги паст. Хашакни молларга майдаламай берсак нушхўрт кўп чиқаяпти.

Витаминли ўт уни тайёрлаш агрегатига ҳам муҳтожмиз. Бундай агрегат ёрдамида тайёрланган ўт унини моллар иштаҳа билан ейди. Натижада маҳсулдорлик ортади.

Область партия конференциясида чорвачилик фермаларини серунум, замонавий техника воситалари билан қуроллантириш бўйича конкрет вазифалар қўйилиши керак.

Н. МАМАДАЛИЕВА,
Тошкент районидаги Ленин номли колхоз сут соғувчиси, «Ҳурмат Белгиси» ордени кавалери.

ФАНИМИЗНИНГ ЙИРИК АРБОБИ

ФАН ва маданиятнинг равнақи кўп жиҳатдан ана шу соҳаларга мутасадди бўлган жонкуяр кишиларнинг кузатуви ва ташкилотчилиги самараси билан чамбарчас боғлиқдир. Республикамизда адабиётшунослик илмининг равнақини ҳам шундай фидоий одамларсиз тасаввур этиб бўлмайди. Шу маънода Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган фан арбоби, филология фанлари доктори, профессор Азиз Қаюмовнинг адабиётшунослигимизнинг жонкуяр ташкилотчиси ва тадқиқотчиси сифатидаги хизматларини қадрласак арзийди.

У ўзбек совет адабиётшунослигида марксистик илмий методология заминида юксак партиявий принципиаллик билан тадқиқ этиш анъанасини яратган ва уни камолотга кўтарганлардан биридир. Бу хусусият олимнинг ўзбек демократик адабиётининг йирик вакили Маҳмур ижодига оид дастлабки тадқиқотидаёқ кўзга ташланган эди. Илмий сиёсий теранлик унинг кейинги катта ва кенг кўламдаги изланишлари мағзига ҳам сингиб борди. Маҳмур ижоди бўйича ёқланган (1954) кандидатлик диссертациясидан сўнг кўп ўтмай олимнинг «Қўқон адабий муҳити» (1961) докторлик иши юзага келди ва у монография сифатида эълон қилинди. Азиз Қаюмов ўзининг мазкур тадқиқотида XVIII—XIX аср Қўқон хонлигидаги сиёсий-ижтимоий ва адабий-маданий ҳаётга оид энг муҳим тарихий жараёнларни кўрсатиш орқали адабиётдаги икки оқим — феодал-клерикал йўналиш билан демократик адабиёт ўртасидаги ғоявий-сиёсий қарашларни умумлаштириб берди. Шу билан бирга адабиётшунослигимизда биринчилардан бўлиб Ғозий, Ҳозиқ, Маъдан, Маҳмур, Нодира, Маҳзуна, Увайсий, Мутриб, Андалиб, Мирзаолим, Мушриф, Акмал, Низомий Хўқандийлар ҳаёти ва ижодига оид янги илмий фикрларни ўртага ташлади. Кейинчалик уларнинг ҳар бири яратган ижод намуналарини нашр эттириб, текстологик тадқиқот соҳасида ҳам самарали фаолият олиб борди. Тилга олинган ана шу ҳар бир шоир адабий меросини, қолаверса Бобур, Фурқат ижодини алоҳида монографик тарзда ўрганиб чиқди ва нашр эттирди.

Олим ижодий фаолиятининг, таъбир жоиз бўлса, иккинчи босқичи қадимий ёзма ёдгорликларни ўрганишга бағишланди. Бунда муаллиф М. Қошғарийнинг «Девону луғатит турк», Урхун-енисей ёзувларини тадқиқ этиш орқали туркий халқлар маданиятининг ўзига хослигини исботлаб берди. Ана шу кузатувлар яхлит ҳолда муаллифнинг «Қадимият обидалари» (1971) номли асарида ўз аксини топди. Олим ўзбек адабиёти тарихини яхлит ҳолда ўрганишда фақат адабий манбалар ва ижодкорлар меросига таяниб қолмади, балки «Авесто» типидаги қадимий манбаларни ҳам чуқур ўрганишга ҳаракат қилди. Ҳатто Абу Райҳон Берунийнинг «Ҳиндистон», «Геодезия», «Минералогия», «Қадимги халқлар ёдгорликлари», «Сайдона» каби асарлари ва Абу Али ибн Синонинг «Тиб қонунлари» номли машҳур асарларини синчиклаб ўрганиб чиқди. «Тиб қонунлари»нинг таржимони сифатида ҳам фаоллик кўрсатди. Пировардида, унинг «Беруний ва адабий ижод» (1973), «Беруний ва адабиёт» (1974) каби китоблари юзага келди. Бу йилларда олим адабиётимиз ва маданиятимизнинг ноёб намуналарини жонкуярлик билан ташвиқ этди. Шу жиҳатдан унинг «Устоз Беруний» (1980) ва «Ибн Сино» (1984) каби илмий-бадиий ва оммабоп жанрдаги асарлари эътиборлидир. Уларнинг ҳар иккиси ҳам «Шарқ юлдузи» журналининг йиллик мукофотига сазовор бўлди. Айни пайтда унинг шу типдаги «Зокиржон Фурқат» ва «Аҳмад Фарғоний» каби асарлари нашр этилиш арафасида турибди.

Олимнинг «Ажойиб кишилар ҳаёти» сериясида чоп этилган «Алишер Навоий» (1976) китобида факт ва адабий ҳодисаларни илмий-бадиий ва оммабоп шаклда ўқувчига етказиш мақсади етакчилик қилади. Шундай қилиб, Азиз Қаюмов ижодий фаолиятининг учинчи бир босқичи юзага келади. Бу босқичда энди у ўзининг бутун билими ва ташкилотчилик фаолиятини Алишер Навоий ҳаёти ва адабий меросини ўрганишга бағишламоқда. Муаллифнинг бу борадаги кузатувлари асосан уч йўналишда бўлиб, илмий-танқидий текстларни тайёрлаш ва нашр этиш, бевосита шоир ижодини чуқур илмий тадқиқ этиш, ниҳоят Навоий асарларини илмий-оммабоп тарзда баён этувчи кузатув ва хулосаларни ўз ичига олади. Унинг иштироки билан нашр этилган Алишер Навоийнинг ўзбек тилидаги ўн беш томлик, рус тилидаги ўн томлик асарларининг вужудга келиши маданий ҳаётимизда катта воқеадир. Хусусан, Москвада нашр этилган «Жаҳон адабиёти кутубхонаси» сериясидаги кўп томликда Алишер Навоийга бағишланган 26-жилд ҳамда Ленинградда «Библиотека поэта» (1983) туркумида нашр этилган шоир асарлари тўплами ҳам бевосита А. Қаюмов томонидан тайёрланди. Олимнинг бу борадаги энг катта хизматларидан яна бири Алишер Навоий «Хамса»сига кирган беш достон илмий-оммабоп талқинининг яратилишидир. Жумладан, «Ҳайрат-ул аброр», «Фарҳод ва Ширин», «Садди Искандарий», «Лайли ва Мажнун», «Сабъаи сайёр» достонлари таҳлилига бағишланган «Ишқ водийси чечаклари» монографик асари шундан далолат беради. Бундай асарларнинг муҳим қиммати мавжуд достонларни фақат илмий йўсинда баён этиш ва хулосаларни умумлаштиришгина эмас, балки улар ҳақдаги мавжуд қарашларнинг кўпларининг қайтадан кўриб чиқилиши, янги илмий хулосаларнинг илгари сурилишидир. Хусусан, «Садди Искандарий» достонидаги Искандар образи эволюцияси мисолида, баъзи тадқиқотчилар айтганидек, Алишер Навоий идеал подшо образини яратишни ўз олдига вазифа қилиб қўйган эмас. Балки Искандарни ҳақиқатда кўрсатиб, бу образнинг диалектикасини очиб берган. Дунёга ҳукмрон бўлишнинг хомхаёл эканлигини илгари сурган.

А. Қаюмов Навоий асарларини қайси таҳлит ва мақсадда таҳлил этмасин, ҳамиша янги фикр ва хулосаларга келиши муҳимдир. Хусусан, «Тарихи мулки ажам» ва «Тарихи анбиё ва ҳукамо» асарларини таҳлил этар экан, улар айрим тадқиқотчилар кўрсатганидек, икки мустақил эмас, балки бир яхлит асар эканлигини навоийшуносликда биринчи бор исботлаб берди.

Тадқиқотчи илмий фаолиятининг яна бир муҳим босқичи — ўзбек адабиёти тарихини яратишда коллектив академик тадқиқотлардаги иштирокидир. Олим Москвада нашр этилган «Жаҳон адабиёти тарихи»нинг «Ўзбек адабиёти тарихи» (XIII—XIX асрлар) қисмини ёзганлиги бундан далолат беради.

А. Қаюмов фақатгина фан фидоийсигина эмас, қалби дарё ва талабчан мураббий ҳамдир. Унинг ўнлаб шогирдлари фан кандидати, фан доктори сифатида республикамизда, Ўрта Осиё республикалари ва Қозоғистонда, Иттифоқимизнинг бошқа шаҳарларида меҳнат қилмоқдалар. Олим айни чоғда жамоат ишларида ҳам сидқидилдан хизмат қилиб келади. Ана шу самарали хизматлари учун у партия ва ҳукуматимизнинг бир неча бор орден ва медаллари билан мукофотланди, унга фахрий унвонлар берилди. Муҳими, у эл эъзозига сазовор, адабиётшунослик фанида эса чинакамига азиз ва мўътабар кишидир. Биз ажойиб олим, меҳрибон мураббий, етук жамоат ва фан арбоби Азиз Пўлатович Қаюмовнинг навқирон олтмиш ёшида унга энг эзгу ниятларимизни изҳор этамиз, янги-янги ижодий зафарлар тилаймиз.

С. МИРВАЛИЕВ,
филология фанлари доктори, профессор.

ЧОРВА ҚИШЛОВИ «ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ» НАЗОРАТИДА

МАҚТОВНИНГ ЎРНИ ЭМАС

Редакция ходимлари газета саҳифаларида берилган материалларни бир-бир таҳлил қилиб, справка ёзиш билан банд эдилар.

— КПСС XXVII съезди шарафига чорвадорлар ўртасида ташкил этилган социалистик мусобақа газетада қандай ёритилаётганлигини ўрганиб чиқаяпмиз, — дейишди улар. — Ҳисоблаб қарасак йил давомида чорвадорлар ҳаётидан 90 га яқин катта-кичик материаллар эълон қилинибди. Уларнинг жанри ҳам, мавзуи ҳам ранг-баранг.

«Қишлов қандай ўтяпти?» — бу газетанинг мавсумий рубрикаси. Қишлов қизғин паллага кирган дамларда шу рубрика остида бир қатор материаллар эълон қилинди, чорвадорларнинг ўтган йилги иш натижалари таҳлил этилди. Материалларнинг бирида ўз боқимидаги ҳар бош сигирдан 4719 килограммдан сут соғиб олган Охунбобоев номли колхоз сут соғувчиси Т. Холиқованинг тажрибаси оммалаштирилди, чорва маҳсулдорлигини пасайтириб юборган чорвадорлар эса танқид остига олинди.

Газетанинг махсус танқид бурчаги қишлов давомида қолоқларни маълум қилиб борди. Оператив тарзда берилган бундай хабарларга айрим хўжалик раҳбарларидан жавоблар ҳам келди. Жумладан, Энгельс номли колхоз раҳбарлари газета танқидидан сўнг қурилган тадбирлар туфайли сут етиштириш 500 килограммга кўпайганлигини маълум қилишди.

Лекин танқидий сигналларнинг ҳаммаси ҳам кутилган натижани беравермади. Шу боисдан редакция журналистлари сигналларни эълон қилиш билан чегараланмай, улар кетидан бориб, камчиликларни чуқурроқ ўрганишлари ва йирикроқ танқидий мақолалар беришлари керак эди. Лекин бундай бўлмаган. Ўтган қишлов давомида кўзга кўринарли принципиал танқидий мақолалар чиқмади.

«Чорвадорлар овози» деб номланган махсус саҳифалар ҳам кўпинча мақтов материалларидан иборат бўлди. Аслида бундай саҳифаларни ойда бир марта бериб бориш, чорвачиликдаги ютуқ ва камчиликларни мутахассислар кўзи билан таҳлил қилишга келишиб олинганди. Район агросаноат бирлашмаси бош зоотехниги С. Ҳалилов, район партия комитети қишлоқ хўжалиги бўлими инструктори Т. Когай, Охунбобоев номли колхоз сут соғувчиси Т. Холиқова каби активлар жамоатчилик асосида бу саҳифа редколлегиясига аъзо қилиб сайланишганди. Лекин С. Халиловни ҳисобга олмаганда бошқа активлар «Чорвадорлар овози» саҳифасини тайёрлашда дурустроқ ҳисса қўшмадилар. Редколлегиянинг ҳатто иш плани ҳам йўқ. Шу боисдан саҳифа белгиланган муддатларда чиқмади. Эълон қилинган саҳифаларда эса мутахассисларга кам минбар берилди.

Мана, 1985 йил 9 февралда эълон қилинган «Чорвадорлар овози» саҳифаси. Унда катта кичик еттита материал берилган. Ленин номли колхоз ферма мудири А. Воҳидовнинг «Унумли фойдаланиб» сарлавҳали кичкинагина мақоласини ҳисобга олмаганда саҳифа фақат хабар ва лавҳалар йиғиндисидан иборат бўлиб қолган. Шундай ҳол 28 март ва 27 июлда чиқарилган саҳифаларда ҳам кўзга ташланади.

Ойлар ўтиши билан газета саҳифаларида чорвачиликка оид материаллар ҳам камайиб борган. Агар февраль ойида 12 та мақола ва хабар эълон қилинган бўлса, март ойида улар бештага, апрелда эса биттага тушиб қолган. Август, октябрь, ноябрь ойларида эса «Чорвадорлар овози» саҳифаси умуман берилмаган. Бош мақолалар эса жуда кам. «Чорва қишлови — масъулиятли давр» сарлавҳали бош мақолада (30 ноябрь) бир қатор хўжаликлар кўкларга кўтариб мақталган-у, камчиликларга келганда жумлалар қисқароқ бўлиб қолган.

МАТБУОТ ОБЗОРИ

Чорва маҳсулотлари етиштиришда ҳозир кўпгина хўжаликлар оқсамоқда. Район агросаноат бирлашмаси берган маълумотларга қараганда Ким Пен Хва номли колхозда ҳар бир сигирдан соғиб олинаётган сут миқдори аранг 3,5 килограммга тўғри келяпти. К. Маркс номли, «Партия XXII съезди» колхозлари ҳам сут етиштиришда орқада қолмоқдалар. К. Маркс номли колхозда ҳар бир сигирдан соғиб олинаётган сут миқдори ўтган йилдагидан салкам 700 килограммга, Ким Пен Хва номли колхозда эса 1,5 тоннага камайиб кетди. Шу фактнинг ўзи ҳам принципиал танқидий мақолаларга мавзу бўла оларди.

Тўғри, 16 ноябрда «Свердловликлар нега судралишмоқда» сарлавҳаси остида рейд материали эълон қилинди.

Чорва қишлови плансиз тарзда, фақат оқиб келаётган материаллар асосида ёритилаётганлиги учун ҳам айрим хўжаликлар қайта-қайта тилга олинаяпти-ю, баъзи хўжаликлар эса мутлақо унутиб юбориляпти. Материалларнинг жанри ва характерида ҳам бир хиллик сезилиб турибди. Уларни макетлаштиришда пала-партишликлар мавжуд. Масалан, 16 ноябрда «Чорвачилик — зарбдор фронт» рубрикаси остида 3-бетда «Северний маяк» колхози сут соғувчи Ҳайтгул Мамарасулова ҳақида каттагина лавҳа эълон қилинган. 2-бетда эса Свердлов номли колхоз сут-товар фермаси бўйлаб ўтказилган рейд материали берилган. Газетанинг 10 декабрь сонида 3-бетда «Чорвадорлар овози» саҳифаси эълон қилинган. Биринчи бетда эса «Ленин йўли» колхози сут соғувчиси З. Валиеванинг «Маҳсулдорлик камаймайди» сарлавҳали мақоласи берилган. Бизнингча, бир хил мавзудаги материалларни бу хилда сочиб юбориш мақсадга мувофиқ эмас.

Газета саҳифаларини варақлаб, унда чорвадор коммунистлар фаолияти ниҳоятда суст ёритилаётганлигини сездик. Чорвачиликка партия раҳбарлиги, фермаларда олиб борилаётган ташкилий-партиявий, ғоявий-сиёсий ишлар мутлақо кўринмайди.

Чорвадорларга кўрсатилаётган маданий-маиший, медицина, савдо хизматлари, уларга яратиб берилган шароитлар ҳақида, қишловни идеологик жиҳатдан таъминлашга оид материаллар ҳам камдан-кам кўринаяпти. 31 январда «Агитпоезд» яйлов кезади» сарлавҳали биттагина фоторепортаж берилган-у, кейин бу тема бутунлай унутилган.

Ҳозир бутун эътибор чорва қишловини беталафот ўтказишга қаратилган. Шундай экан Ўрта Чирчиқ район «Машъал» газетаси журналистлари ҳам бу зарбдор фронтдаги қизғин ҳаётни ҳар томонлама таъсирчан ва жозибали қилиб ёритиш устида изланишлари, мавсум масъулиятини чуқур ҳис этмаётган, жамоат чорвачилигини ривожлантиришга ҳамон эътиборсизлик билан қараётганларни кескин танқид остига олишлари керак.

ЎРТА ЧИРЧИҚ район партия комитетининг бюро мажлисида КПСС XXVII съездини муносиб кутиб олиш юзасидан чорвадорлар мусобақаси «Машъал» газетаси саҳифаларида қониқарсиз ёритилаётганлиги таъкидланди.

Чорва қишловини намунали ўтказиш, моллар маҳсулдорлигини ошириш бўйича тўпланган илғор тажрибаларни қизиқарли формаларда кенг тарғиб этиш, жамоат чорвачилигини ривожлантиришга тўсқинлик қилаётган камчиликларни кўпроқ танқид қилиш, газета чиқишлари самарадорлигини ошириш лозимлиги уқтирилди. Газета редколлегияси ва бошланғич партия ташкилотига чорвадорларнинг съезд олди мусобақасини ёритишда йўл қўйилган камчиликларни тезда тугатиш, материаллар тематикасини кенгайтириш ва улар жанрини бойитиш юзасидан зарур тадбирлар белгилаш топширилди.

ИККИ ТОННА СУТ СОҒИЛАДИ

ЯНГИЙЎЛДАГИ САИМЭ тажриба хўжалиги чорвадорлари КПСС XXVII съезди шарафига коммунистик шанбалик ўтказиш юзасидан бошланган ташаббусга қўшилдилар.

— Мен, — дейди илғор сут соғувчи Х. Мустафоева, — ўтган йили биркитилган ҳар бир сигирдан 3096 килограммдан сут соғиб олган эдим. Бу йил янада юқори кўрсаткичларга эришишга сўз бердим. Коммунистик шанбалик ўтказиладиган куни ҳар бир сигирдан кам деганда тўққиз килограммдан сут соғиб олишга ҳаракат қиламан.

В. Усеинова, Н. Федосеева сингари сут соғувчилар Х. Мустафоевага эргашиб унумли меҳнат қилмоқдалар. 15 февраль куни ферма бўйича кам деганда икки тонна сут соғиб олинади.

М. ПЕЙСЕНОВ.

КУНИГА 12 КИЛОГРАММДАН

ЧИНОЗ районидаги Энгельс номли колхозда чорва қишлови яхши ўтмоқда. Мавжуд 142 бош соғин сигирдан кунига ўртача 1060 килограммдан сут соғиб олинаяпти. Соғувчилар ўртасида ўтказилаётган социалистик мусобақада қарамоғидаги 12 сигирнинг ҳар биридан кунига 12 килограммдан ошириб сут соғишга эришаётган Ойнагул Сайдалиева пешқадамлик қилмоқда. Унинг ҳамкасбларидан бўлмиш Урзода Алиева ва Клава Рябецкаялар ҳам ғайрат кўрсатиб меҳнат қилишаяпти. Уларнинг ҳар бири сигирлардан 10 килограммдан ошириб сут соғиб олишяпти.

Ферма чорвадорлари айни кунларда молларни қишловдан беталафот олиб чиқиб, йил охиригача ҳар бир сигир маҳсулдорлигини 2800 килограммданга етказиш учун курашмоқдалар.

З. ҚУРТНЕЗИРОВ.

«ХАМСА»НИНГ 500 ЙИЛЛИГИ

«ФАРҲОД ВА ШИРИН»

Алишер Навоийнинг катта меҳр қўйиб ёзган достонларидан бири «Фарҳод ва Ширин»дир. Бу асар 54-боб, яъни 5800 га яқин байтни ўз ичига олади. У 1484 йилда тугалланган бўлиб, достоннинг шуҳрати шоир ҳаёт пайтлигидаёқ Миср, Эрон, Кичик Осиё, Хитой, Исфаҳон ва бошқа мамлакатларга бориб етган эди. Тарихий-хроник асарларнинг шаҳодат беришича, Фарҳод ва Ширин ҳақида жуда қадимдан қисса ва ривоятлар тўқилган. Сосонийлар сулоласига кирувчи Хусрав Парвоз ва унинг маҳбубаси Ширин ҳақидаги можароларни энг аввал Муҳаммад Жарир Табарийнинг (IX аср) «Тарихи русул ва мулк», Абдуллоҳ Ёқутнинг (XII аср) «Муъжам ул-булдон» каби асарлари орқали биламиз.

Кейинчалик бу кичик қисса ва ривоятлардан фойдаланиб Шарқ адабиётида ишқий-саргузашт достон ёзиш анъанаси бошланиб кетди. Хисрав ва Ширин сюжетини ёзма адабиётга биринчи бўлиб олиб кирган санъаткор Абулқосим Фирдавсийдир. У тўрт табақа эронийлар сулоласидаги мавжуд ҳикоят ва ривоятларга асосланиб, ўзининг «Шоҳнома»сида Хисрав ва Ширин образларини яратди. Фирдавсийдан икки аср кейин улуғ озарбайжон шоири Низомий Ганжавий ҳам Хисрав ва Ширин ҳақида достон ёзди. Бу достонга Низомий шоҳ ва малика ўртасидаги ишқий саргузаштларни асос қилиб олган бўлса-да, унда ўз даврининг жиддий муаммоларини ҳам ифодалашга ҳаракат қилди.

Низомийдан бир аср кейин «Хамса»чилик анъанасини ҳинд шоири Амир Хусрав Деҳлавий давом эттирди. У Ширин ва Хисрав ҳақида ўзигача ёзилган достонларнинг сюжети ва композициясини сақлаган ҳолда ниҳоятда жозибали образлар яратди. Низомий ва Деҳлавий Хисравни ижобий образ сифатида талқин қилдилар. XV асрга келиб Алишер Навоий Хисрав ўрнига Фарҳод образини яратди. Унингча, ишқда беқарор, худбин ва маишатпараст ҳукмдор мақтовга сазовор эмас, жумладан, унинг севгиси ҳам мантиқан рост ва пок бўлиши ҳақиқатга тўғри келмайди. Навоий Хисрав ўрнига энг олий ва халқчил фазилатларни ўзида жам этган Фарҳод образини қўллаб, асарда зулм ва адолат, маърифат билан зулмат ўртасидаги курашни кўрсатиб берди.

Навоий ўзининг меҳр қўйиб тасвирлаган қаҳрамони Фарҳодни мукаммал бир инсон, талантли олим, ақл-идроқ эгаси сифатида кўрсатади. Шоир ишқ-муҳаббат масаласини жиддий таҳлил қилади. Унинг фикрича, ишқ кишининг ички эҳтиёжи, уни ҳар қандай ёмонликдан озод қилувчи зўр кучдир. У кишидаги ярамас хислатларни куйдириб-тозаловчи бир ўтдир. Уни бошидан кечирганлар маънавияти мукаммал кишилар қаторига ўтади. Ишқ кишининг шахсиятини баланд даражага кўтаради. Фарҳоддаги ишқ туйғуси юксак ва қудратлидир. Унинг иродаси бутун куч-қувватни ишқдан олади. Ёш шаҳзода ишқ йўлини деб тайёр салтанатни ташлаб мақсад йўлида «азми ғурбат»га интилади. Фарҳод ўз характерининг энг асл томонини Арманистонда, яъни ўзга юртда кўрсатади. Лекин ишқ унинг қалбига ягона ҳоким, бошқа инсонлик туйғулари ва қаҳрамонлик ҳатти-ҳаракатларини сояда қолдирган эмас. Ундаги муҳаббат улуғ виждонга, фидокорликка, азамат ҳамлаларга даъват этувчи қудратли ички бир ҳисга айланган.

Ишқий-романтик поэмада сув проблемасининг қўйилиши ҳам асло тасодиф эмас. Ҳаётнинг равнақи учун курашган Навоий унда ўз халқининг юксак орзу ва интилишини ифода қилади. Бу билан Фарҳод кўп эртак ва достонларда учрайдиган, ишқ йўлида кўпгина воқеаларни бошидан кечирадиган «ғойибона ошиқлар» образларидан жиддий фарқланади. Навоий ишқни жуда юксак тасаввур этади. Шоир ошиқнинг мавқеини бир мисра билан белгилайди:

Ки шаҳлиқ ўзгаю ошиқлик ўзга.

Фарҳод ўз ишқи йўлида тожу тахтдан кечиб қўя олмайди, балки ундан нафратланади, тўплаган тажрибаси шоҳлик қилишга лойиқ эмаслигини қайта-қайта айтади. Фарҳод подшоҳлик дағдағалари элга жабр-зулм қилиш, ўлкаларни талаш, обод ерларни вайрон этиш каби энг қўпол, ваҳший ҳаракатлар билан боғлиқ эканлигини яхши англайди. Ширинни ўз чангалига олиш учун арман юртига қўшин тортиб келган Хисравга шу сўзлар билан мурожаат қилади:

...Бировниким бериб
мулкини барбод,
Қилурсан нозанин
кўнглини ношод.

Бу сўзлар тўғридан-тўғри шоҳ Хисравни ер билан яксон қилади. Хисрав ҳаёт гулларини емирувчи, адолат ва ҳақиқат қуёшини сўндирувчи истибдод тимсолидир. Унинг ҳаракатлари ва сўзларида ошиқликка хос улуғворлик йўқ. У Фарҳоднинг чин сўзларини эшитган бўлса ҳам унинг юрагини англашдан ожиз.

Фарҳод ва Ширин муҳаббатининг Навоий томонидан шу тарзда куйланиши халқ оммасининг қалбига жуда ёқиб тушди. Бу образлар ҳеч шубҳасиз меҳнаткашларнинг маънавий ўсишига асрлар давомида жуда катта таъсир кўрсатди. Халқ Навоийни ўзининг энг содиқ кишиси сифатида таниб келди, ўзининг курашларида унинг қаҳрамонларига тақлид қилди. Шоирнинг Фарҳодни бош қаҳрамон қилиб олиш ҳақидаги ғояси адабиётни кенг халқ оммасига яқинлаштириш деган гап эди. Фарҳод ўзининг олижаноб сифатлари билан халққа яқин туради. Бундай сифатлар, Навоий фикрича, ҳоким синф вакилларида бўлиши қийин.

Фарҳод ёлғиз Шириннинг муҳаббатини қозонишга бел боғлаган эмас. У муҳаббатининг ҳаққоний эканлигини исботлаш учун Ширинга ва унинг халқига қилинаётган жабр-зулмга ҳам қарши курашиши лозим эди. Бинобарин севги учун кураш юрт озодлиги йўлидаги кураш билан қўшилиб кетади. Хисрав қўшин тортиб, «арман сори юзланганда» Фарҳод унга гуноҳсиз элни қирон келтирмай ўз юртига қайтиб кетишни маслаҳат беради.

Фарҳод вафодор ошиқ, одил ҳукмдор, илм ва маърифат тарафдори сифатидагина эмас, эл-юрт фаровонлиги учун астойдил курашчи, мамлакатни сув билан таъминлашга бел боғлаган қаҳрамон сифатида ҳам намоён бўлади.

Халқни оғир меҳнатдан Фарҳод озод қилади. У асрлар бўйи бажарилиши қийин бўлган ишни афсонавий теша воситаси билан тез ва осонгина бажаради. Навоий достонда халқ оммасининг меҳнат жараёнидаги курашини ҳам садоқат билан акс эттиради. Шоир халқнинг бунёдкорлик ишларидаги серташвиш ҳаётини жонли картиналарда тасвирлайди.

«Фарҳод ва Ширин» достонида Навоий Ватан, халқ, жамият ва одамлар учун чуқур қайғуради, бутун орзу-умидларини олижаноблик билан уларга бахшида этади. Агар киши фақат ўзи учунгина ишласа, олим, мутафаккир, шоир бўлиши мумкин-у, лекин ҳеч қачон халқ эътироф этган мукаммал улуғ киши бўлолмайди. Навоий фақат ўзи учун яшамаганлиги, балки биринчи навбатда халқ учун қайғурган ажойиб инсонпарвар бўлганлиги учун ҳам шундай шарафга муяссар бўлган улуғ кишидир.

М. НАЗАРОВ,
филология фанлари кандидати.

«Тошкент ҳақиқати» почтасидан

МУСОБАҚА ҒОЛИБЛАРИ

Йил бошида механизаторлар ўртасида ёнилғи-мойлаш материалларини тежаш, мавжуд техника воситаларидан узоқ муддат ремонтсиз фойдаланиш ва ишда юқори унумга эришиш бўйича мусобақа ташкил этилган эди. Яқинда совхозда ана шу социалистик мусобақага якун ясалди. Унда Раҳмат Соатов, Қўлдош Сайдазимов, Тоғайбек Ёрбўловлар ғолиб деб топилиб, пул мукофотлари билан тақдирланишди.

Шу кунларда совхоз марказий устахонасида иш қизғин. Дала ишларидан бўшаган техника воситалари ремонт қилинмоқда. 56 та комбайн, 13 та ҳайдов трактори, 15 та транспорт трактори ва бошқа қатор механизмлар ремонт қилиниб, мавсумга тахт қилинмоқда.

О. СЎФИХОНОВ,
Ғалаба районидаги Калинин номли совхоз.

МАРОСИМЛАР ЗАМОНАВИЙ ЎТМОҚДА

Коммунистик район ЗАГС бўлими ходимлари маросимларни янгича, замонавий ўтказишга ҳаракат қиляптилар. Бу ерда келин-куёвларнинг никоҳини расмийлаштириш, янги туғилган чақалоқларга гувоҳнома топшириш, исм қўйиш маросимларини ўтказиш одат тусига кирмоқда. ЗАГС бўлими ходимлари янги оила тузаётган ёшлар билан суҳбатлар ўтказадилар, ота-оналарга фарзандларига исм танлашда маслаҳатлар беришади.

Янгича маросимларни турмушга жорий этишда район ЗАГС бўлимининг мудири Ҳолида Абдураҳмонованинг хизматлари катта бўляпти.

Ш. ЮСУПОВА,
Коммунистик райони.

МАЛАКА ОШИРИШДИ

Шаҳар ва районлардан келган расм ва чизмачилик фани ўқитувчилари область ўқитувчилар малакасини ошириш ва қайта тайёрлаш институтида бир ой давомида ўз ихтисослари бўйича малака оширдилар.

Курс тингловчилари учун назария масалалари ҳажмида лекциялар билан бирга амалий машғулотлар ҳам ташкил этилди. Улар учун Ўзбекистон ССР Давлат Санъат музейида махсус лекциялар уюштирилди, заллардаги экспонатлар билан танишдилар. Чирчиқ шаҳридаги 8-мактабда, Собир Раҳимов районидаги 80-мактабда тасвирий санъат дарсида иштирок этиб, тажриба алмашдилар.

Т. МИРЗААҲМЕДОВ,
ўқитувчи.

ТАБИАТНИ СЕВАМИЗ

Жажжилар шеър ва қўшиқларни айтиб беришгач, тарбиячи Инобат Мусаевани ота-оналар қизғин табрикладилар. Унинг шогирдлари Шоира Турсунова, Ақида Маҳмудова, Маъмура Рихсиева, Зуҳра Аброрхўжаевалар ҳам самимий қутладилар. Болалар ёшига, дидга мослаб театрлаштирилган композиция мазмунли ва завқли чиққан эди.

— «Биз табиатни севамиз» деб аталган ана шу сценарийни Инобатнинг ўзи тайёрлади, — деди Акмал Икромов районидаги 394-боғча мудираси Одила Умархўжаева. — Унда гуллар, паррандаларни парваришлаш мавзуига кенг ўрин берилган. Қўшиқлар ҳам боғбон томонидан етиштирилган гулларнинг гўзаллиги, ранги, турларига бағишланди.

Бу боғчада болаларни эстетик тарбиялаш борасидаги тадбирлар планли равишда олиб борилмоқда. Музика соатларида улар рақсга тушиш, қўшиқ айтишни ўрганадилар, рассомлик машғулотларида ташқи олам билан танишадилар ва уни қўлларидан келганча бўёқларда акс эттирадилар.

Боғчадаги «Менинг мусаффо осмоним», «Кўм-кўк дунё», «Қушлар бизнинг дўстимиз» кўргазмалари шу тариқа вужудга келган.

Х. КАЗАКОВ,
пенсионер.

ГАЗЕТХОН ЭЪТИРОЗИ

БОЗОРДА БОР, МАГАЗИНЛАРДА-ЧИ?

Ҳамма нарса сероб. Ҳоҳлаган нарсани харид қилиш имкони бор. Лекин кўпинча энг керакли буюмни қидириб, овора бўласан. Кўплаб қимматли вақтингни сарфлайсан. Масалан биз Тошкент шаҳридаги пойабзал магазинларидан ўн биринчи ва ўн иккинчи размерли галош қидириб, топа олмадик. Ҳамма магазинда бир хил жавоб: «Йўқ».

Афсуски, дўконда йўқ ана шундай галошлар чайқовчилар қўлида бор. Ҳоҳлаган нархларда сотишади. Хўш, улар қаердан олишади? Ана шу саволга жавоб тополмаяпмиз.

С. КАРИМОВ, А. АЗИМОВ, Т. ТУРСУНОВ,
Собир Раҳимов районидаги «Октябрь 40 йиллиги» маҳалласи.

ШИФОКОРЛАРДАН МИННАТДОРМИЗ

КАЛИНИН районидаги Калинин қишлоқ поликлиникасининг врачи Мадамин Бурхонов хизмат кўрсатаётган «Ўзбекистон» ва Ленин участкаларида ўн уч мингдан зиёд аҳоли истиқомат қилади.

Ундан Улуғ Ватан уруши инвалидлари айниқса миннатдорлар. Врач уларнинг ҳар бирини яхши танийди. Уйма-уй юриб, ҳол ва аҳвол сўраб туради. Зарур бўлганда ўз вақтида ёрдам кўрсатади.

М. Бурхонов Ленин қишлоқ Советининг депутати ҳамдир. У поликлиника бошланғич партия ташкилотининг секретари сифатида доимо ўзи ўрнак кўрсатиб ишламоқда.

Мен ҳам ўн етти йилдирки, шу врач ҳузурига қатнайман. Лекин бирон марта қўпол гапини эшитмадим. Дори-дармонлар, ширин сўзи билан оғир хасталигимни енгиллатиб келмоқда. Меҳрибон докторга ташаккуримни етказсангиз.

Т. ШОЮСУПОВА.
Ўзбекистон ССР сув хўжалиги ва мелиорация министрлигининг ходими.

* * *

ТОШКЕНТ область марказий касалхонасининг физиотерапия бўлимини Муқаддас Камолова бошқариб келмоқда. Бўлимдаги Л. Эрназарова, Л. Соловей, Э. Ғафурова, М. Жўраева, Л. Чернова сингари врачлардан ҳам беморлар миннатдор бўлмоқдалар.

Касалхонада Муқаддасхонни ҳали парафин, ҳали инголяция, ҳали майинлаштирилган сув билан даволаш хонасида кўрасиз.

Биз Муқаддасхон Камолова ва у бошчилигидаги бўлим коллективига чин дилдан раҳмат деймиз, ишларида янги-янги муваффақиятлар тилаймиз.

М. САМАДОВ,
Улуғ Ватан уруши қатнашчиси, пенсионер.

БУГУНГИ ҒАЗАЛКЕНТ

ҒАЗАЛКЕНТ шаҳри кундан кунга чирой очиб бормоқда. Ўтган беш йилликда шаҳарда қатор замонавий микрорайонлар бунёд этилди. Суратда: Вавилов ва Морозов кўчалари ёқасида қурилган янги турар-жой бинолари.

В. Портнов фотоси.

САНЪАТ ОЛАМИДА

«БИЗ ЛЕНИН ПАРТИЯСИНИ ШАРАФЛАЙМИЗ!»

М. ҚОРИЕҚУБОВ номидаги Меҳнат Қизил Байроқ орденли Ўзбекистон ССР Давлат филармонияси ижодий коллективларининг КПСС XXVII съезди ва Ўзбекистон Компартиясининг XXI съездига бағишланган музикали фестивали бошланди. «Биз Ленин партиясини шарафлаймиз!» шиори остида ўтаётган бу фестивалда Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган Давлат симфоник оркестри, ўтган йили Москвада бўлиб ўтган XII Жаҳон ёшлари ва студентлари фестивалининг қатнашчиси — Т. Жалилов номидаги Ўзбекистон ССР Давлат халқ чолғу асбоблари оркестри, бадиий коллективларнинг Бутуниттифоқ кўрик-конкурси лауреатлари — хор капелласи, «Шодлик» ашула ва рақс ансамбли, «Лазги» вокал-хореографик коллективи, А. П. Бородин номидаги Бутуниттифоқ конкурсининг дипломанти — торли квартет, шунингдек, филармониянинг истеъдодли созандалари иштирок этишмоқда.

Республикамиз пойтахтидаги «Баҳор» концерт зали, И. Охунбобоев номидаги ёш томошабинлар театри, В. И. Ленин номидаги Тошкент Давлат университети, Ўзбекистон ССР Кўрлар жамиятининг маданият саройларида концерт программалари намойиш қилинади.

Филармония коллективларининг партия анжуманларига бағишланган мазкур музика фестивали бир неча кун давом этади.

Р. ҒАНИЕВ.

ОНАЛАР МЕҲРИ—ТУГАНМАС ОЛАМ

АКМАЛ ИКРОМОВ районида меҳнаткашларнинг бўш вақтларини мазмунли ўтказиш, ёшларни коммунистик руҳда тарбиялаш, диний хурофотларга қарши кураш олиб боришга жиддий эътибор берилмоқда. 1985 йил давомида район территориясида 50 дан зиёд шундай тадбирлар ўтказилди.

Яқинда 129-ўрта мактабда район ижроия комитети маданият бўлими, Тошкент маданий оқартув техникуми ҳамда Абдулла Қаҳҳор номидаги маданият уйи коллективи томонидан тайёрланган қаҳрамон оналар ва актив жамоатчи аёлларга бағишланган «Оналар меҳри — туганмас олам» театрлаштирилган кечаси бўлиб ўтди.

Кечага район территориясида истиқомат қилаётган оналар, донгдор ишчи аёллар, таниқли педагог ва ўқувчилар тўпланишди. Учрашув қатнашчилари Маҳфуза ая Икромованинг партия ва ҳукуматимизнинг кўп болали оналарга кўрсатаётган ғамхўрликлари ҳақидаги илиқ сўзларини, Тошкент заргарлик заводи ишчиси, Ўзбекистон ССР Олий Совети депутати Ф. Шоҳидованинг чиқишини зўр қизиқиш билан тингладилар.

Шундан сўнг Тошкент маданий-оқартув техникуми дипломант-практикантлари «Бемор она» драмасидан саҳна ижро этишди. Маданият уйи қошидаги мақомчилар ансамбли қатнашчиларининг оналаримизни мадҳ этувчи қўшиқлари кеча мазмунини янада бойитди.

А. ҲАКИМОВ.

● СПОРТ ● СПОРТ ● СПОРТ ● СПОРТ ● СПОРТ ● СПОРТ ● СПОРТ ● СПОРТ ● СПОРТ ● СПОРТ ● СПОРТ ● СПОРТ

«ПАХТАКОР»НИНГ КЕЛАЖАГИ ЁШЛАРДА

Қисқа муддатли танаффусдан сўнг Тошкентнинг «Пахтакор» командаси Қибрайдаги спорт базасида навбатдаги мавсум олдидан машғулотларини бошлади. Яқинда жамоатчи мухбиримиз Турғун Азларов ана шу машғулотларда бўлиб, команда катта тренери Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган тренер В. М. Тихоновга бир неча саволлар билан мурожаат этди.

— **Виктор Михайлович, аввало, ҳозирги пайтда барча футбол мухлисларини қизиқтираётган савол: команда составидаги ўзгаришлар ҳақида гапириб берсангиз.**

— Янги мавсумда «Пахтакор» сафида Ереваннинг «Арарат» командасидан келган А. Айвазян, Смоленскнинг «Искра» коллективи аъзоси О. Буров, «Нефтяник»дан С. Шевченко, «Косонсойчи»дан В. Букин, «Шаҳрихончи»дан Б. Раҳимов, «Хоразм»дан Ф. Ёқубовлар қатнашадилар. Турли сабабларга кўра А. Пятницкий, И. Шквирин, А. Дорофеевлар командани тарк этдилар. Ҳозирча команда сафида рўй берган ўзгаришлар ана шулардан иборат.

— **Команданинг янги мавсум олдидан ўтказган машғулотлари ҳақида нима дейиш мумкин?**

— Футболчиларимиз машғулотларни ўтган йилнинг декабрь ойидаёқ бошлаб юборган эди. Шри Ланка республикасида ўтказилган қатор ўртоқлик учрашувлари ана шу тайёргарликнинг бир босқичи бўлди. Айни кунларда қатъий программа асосида ҳар куни 3 марта майдонга чиқаяпмиз. Эрталабки машқлар учун 1,5 соат вақт ажратилган бўлиб, бу пайтда футболчиларимизнинг техник маҳоратини сайқаллашга эътибор бераяпмиз. Кундузги машғулотлар асосан умумжисмоний тайёргарлик комплексларидан тузилган. Бу пайтда енгил атлетика, акробатика бўйича мутахассислар раҳбарлигида шуғулланамиз. Кечки машғулотларда икки соат давомида футболчиларнинг техник ҳамда тактик тайёргарлик даражаси текширилади. Қисқа қилиб айтганда ҳар куни мунтазам 4—5 соат машқ қиламиз. Машғулотлар 5 февралгача давом этади. Шундан сўнг контроль учрашувлари ўтказиш учун сафарга жўнаймиз. 26 февралда анъанавий Душанбе турнирида қатнашишни, март ойида Олмаотанинг «Қайрат», Душанбенинг «Помир» командалари билан ўртоқлик учрашувлари ўтказишни режалаштирдик.

— **Машғулотларда кўплаб ёш футболчилар ҳам иштирок этишаяпти. Улар билан таништириб ўтсангиз.**

— Дарҳақиқат, пахтакорчилар билан бир сафда республикамиз турли командаларида ўйнайдиган ёш футболчилар ҳам машғулотлар ўтказишаяпти. Очиғини айтганда мен уларнинг тиришқоқлигидан, ҳаракатчанлигидан мамнунман. Яқинда «Пахтакор»нинг асосий ўйинчилари ҳамда ёшлардан иборат икки команда ўртасида ўртоқлик учрашуви ўтказилди. Ёшлар катталардан ортда қолишни истaшмади: ҳисоб 2:2 бўлди. Ёшлар командаси сафида қатнашган республика болалар ва ўсмирлар олимпия резерви футбол мактабининг талабалари С. Лошак ва К. Романовский, «Шаҳрихончи»дан С. Мардин, республика олий спорт маҳорати мактаб-интернатидан А. Семёнов, «Соҳибкор»дан Қ. Иброҳимов, «Наримончи»дан А. Тимофеев, Бухоро спорт интернатидан Ю. Агеев, Е. Ералиевларнинг ўйини эътиборга лойиқ. Айниқса, Қ. Иброҳимов, Ю. Агеев ва Е. Ералиевлар менда яхши таассурот қолдиришди. Бу ўйинчиларда «Пахтакор» командамизнинг келажагини кўргандек бўламан. Менга қолса йиғинга чақирилган барча ёшларни командада олиб қолар эдим. Афсуски, СССР Футбол федерациясининг янги Низомига мувофиқ биринчи лигада дублерлар состави бекор қилинган...

— **«Пахтакор»нинг келгуси режалари ҳақида нима дея оласиз?**

— Очиғини айтганда командага бўлган ишончни оқлаш учун кўп иш қилиш керак. Яширишнинг нима ҳожати бор, бунинг учун бир йил вақт етмаса керак. Лекин айни пайтдаги асосий мақсадимиз яқин келажакда мамлакатимизнинг кучли командалари билан аввалгидек тенгма-тенг ўйнай оладиган ансамблни яратишдир. Олий лигага «меҳмон» бўлмоқчи эмасмиз. Шунинг учун бугунги кунда кўпроқ ёшлар билан ишлашга эътиборни кучайтираяпмиз. Хулоса қилиб шуни айтиш мумкинки, бу мураккаб масалани талантли ёшларга бой бўлган республика футбол клублари орқали ҳал қилса бўлади.

СПОРТ МАЙДОНЛАРИДА

СЎНГГИ ТУРДА МАҒЛУБИЯТ

ВОЛЕЙБОЛ бўйича эркаклар командалари ўртасидаги СССР чемпионатининг Харьковда бўлиб ўтаётган турнирида сўнгги тур учрашувлари ўтказилди. Чемпионатда муваффақиятсиз иштирок этаётган Тошкентнинг «Динамо» командаси турнирда бирорта очкони ҳам бой бермаган Риганинг «Радиотехник» волейболчиларига 0:3 ҳисобида ютқазиб қўйди.

ТОШКЕНТЛИКЛАР УСТУНЛИГИДА

СОЦИАЛИСТИК Меҳнат Қаҳрамони А. Шарипов соврини учун мотопойга бўйича ўтказилган республика биринчилигида Тошкент области вакиллари ғолиб келдилар.

125 куб сантиметрли мотоциклда тошкентлик А. Кондрашов, 250 куб сантиметрли мотоциклчилар пойгасида мастерликка номзод А. Кобзев биринчи бўлди. Аравачали мотоциклларда ўтказилган пойгада ҳам тошкентлик спортчилар Р. Радченко ва А. Лавровлар устун келдилар.

Редактор
Н. НАСИМОВ.

РЕКЛАМА ВА ЭЪЛОНЛАР

М. Қорнёқубов номидаги ўзбек давлат филармонияси

И. ОХУНБОБОЕВ НОМЛИ ЁШ ТОМОШАБИНЛАР ТЕАТРИ БИНОСИДА
(ТЮЗ)
18 ЯНВАРЬ СОАТ 19.30 да
19 ЯНВАРЬ СОАТ 16.30 ВА 19.30 да

Бутуниттифоқ бадиий коллективлар кўриги конкурсининг лауреати ва Ўзбекистон Ленин комсомоли мукофотининг лауреати
ЎЗБЕК АШУЛА ВА РАҚС «ШОДЛИК» АНСАМБЛИНИНГ

КОНЦЕРТИ

ҚАТНАШАДИЛАР:

Ўзбекистон ССР халқ артисти, Ўзбекистон Ленин комсомоли мукофотининг лауреати
Қизлархон ДЎСТМУҲАМЕДОВА

Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган артист ва Қорақалпоғистон АССР халқ артисти
Гулшод ОТАБОЕВА

Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган артист, Ўзбекистон Ленин комсомоли мукофотининг лауреати
Ғуломжон ЁҚУБОВ

Тошкент область Ленин комсомоли мукофотининг лауреати
Нарзиддин ШЕРМАТОВ

Солистлар: Дилором ҚАЮМОВА, Ҳотам ҲОЖИЕВ, Раҳима НОСИРОВА, Абдуқодир ЮСУПОВ.

«ШОДЛИК» ансамблининг бадиий раҳбари ва бош балетмейстери — Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган артист, Ўзбекистон Ленин комсомоли мукофотининг лауреати Қодир МЎМИНОВ.

«ШОДЛИК» ансамблининг музика раҳбари — Исматилла РАҲМАТУЛЛАЕВ.

Программани — Ўткир СИДДИҚОВ олиб боради.

Билетлар театр биносида (Калинин майдони) соат 14 дан сотилмоқда.

ОҚШОМ ЧОҒИДА ҲАММАЁҚ ГЎЗАЛ

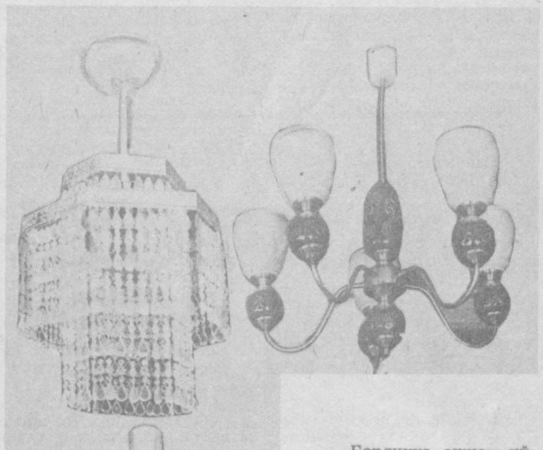

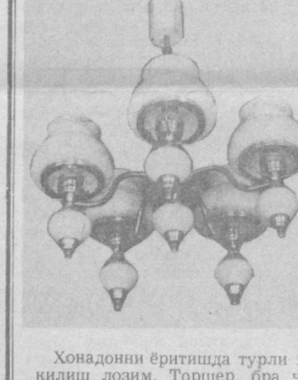

Борлиққа оқшом кўниши билан қўлимиз беихтиёр включателга чўзилади.

Чироқлар ёниб қандиллар нур тарата бошлайди.

Сеҳрли нур хонани нурафшон, файзли, кўркам қилиб юборади.

Хонадонни ёритишда турли хил қулай қоидаларга амал қилиш лозим. Торшер, бра чироқлари хонанинг турли бурчакларида — диван, журнал столчаси, кресло, тошойна олдида жойлашаверади.

Ёзув столида ишлаш учун ихчам чироқ кифоядир. Стол лампаси кўп жойни эгалламайди ва фақат столнинг ўзини ёритиб туради.

Ётоқхонасида эса хонанинг шипидан пастга қараб майин таралиб турадиган чироқ ўринлидир. Бу хонада ўриндиқ бошида митти чироқлар ҳам қўл келади. Унинг нури оиланинг бошқа аъзоларига ҳалал бермайди.

Айниқса ошхонани ёритишга ҳам алоҳида эътибор бериш керак. Чунки бу ерда уй бекаси кўпинча тиним билмай ишлайди. Шунинг учун ҳам нури ошхонага баробар таралиб турадиган чироқ албатта зарур. Уй бекасининг қулай ишлаши учун кичик чироқларни ошхона шкафининг пастки жавонларига ҳам ўрнатиш мумкин.

Йўлакда одатда осма чироқлар — фонарлар ёки бралар қўл келади.

«ТАШХОЗТОРГ»НИНГ МАГАЗИНЛАРИДАН

Сиз квартирангизга монанд келадиган қандиллар, бралар, торшерлар, стол лампалари, митти чироқларни

СОТИБ ОЛИШИНГИЗ МУМКИН.

«УЗХОЗТОРГ»НИНГ ТОШКЕНТ ОБЛАСТЛАРАРО БАЗАСИ.
«СОЮЗТОРГРЕКЛАМА» БУТУНИТТИФОҚ БИРЛАШМАСИНИНГ ЎЗБЕКИСТОН РЕКЛАМА АГЕНТЛИГИ
(телефон 45-37-27).

Театр

НАВОИЙ НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК КАТТА ТЕАТРИДА — 16/I да Бўрон.

ҲАМЗА НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК ДРАМА ТЕАТРИДА — 16/I да Аризасига кўра.

ТАШКИЛОТЛАРНИНГ РАҲБАРЛАРИ ДИҚҚАТИГА!

Тошкент автозаправкалар станцияси ва ихтисослаштирилган автотранспорт корхонаси ташкил этилиши муносабати билан
ТОШКЕНТ ИХТИСОСЛАШТИРИЛГАН АВТОТРАНСПОРТ КОРХОНАСИ ТУГАТИЛАДИ

Даъволар эълон чиққан кундан бошлаб бир ой давомида қабул қилинади.

ТВ

БУГУН

МТ I

9.00 «Время». 9.45 «Иван Бабушкин». Тўрт серияли телевизион бадиий фильм. 1 ва 2-сериялар. 11.55 «Дунё ва ёшлар». 12.30 В. Катаев. «Душанба — оғир кун». Телевизион спектакль. 13.40 Янгиликлар.

* * *

15.00 Янгиликлар. 15.20 «Саксонинчи йиллар коммунистлари». «Кожемиякин — Кожемиякинлардан». Телевизион ҳужжатли фильм (Киров шаҳри). 16.10 «Бил ва уддала». Мактаб ўқувчилари учун илмий-ўқув кўрсатуви. 16.45 А. Сурков поэзияси. 17.30 «Шахмат мактаби».. 18.00 «..16 ёшгача ва ундан катталар». 18.45 «Сўзни амалда иш билан оқла». Бўш вақт структурасини такомиллаштириш. 19.15 «Дунё воқеалари». 19.30 «Биз доғни излаяпмиз». Мультипликацион фильм. 19.50 РСФСР халқ артисти В. Мешчерин раҳбарлигидаги МТ ва БР электр чолғулари оркестрининг концерти. 20.25 «Иван Бабушкин». Тўрт серияли телевизион бадиий фильм премьераси. 3-серия. 21.30 «Время». 22.05 Телевизион фильмлар XI Бутуниттифоқ фестивалининг совриндор фильмлари. «Беланчакдан бошлаб бутун бир умрга» (Киев). 23.00 «Дунё воқеалари». 23.15 Свердловск опера ва балет театри солистлари ижросида рус қўшиқлари. Свердловскдан олиб кўрсатилади.

МТ II

9.00 Эрталабки гимнастика. 9.15 «Воронов кадриллари». Телевизион ҳужжатли фильм (Минск). 9.35, 10.35 Умумий биология. 10-синф. Ҳаёт эстафетаси (Мендель қонунлари). 10.05, 13.55 Испан тили. 11.05 Ихтисослаштирилган ҳунар-техника билим юртларининг ўқувчиларига. А. М. Горький «Тубанликда». 11.35, 12.45 Табиатшунослик. 4-синф. Табиатда сув. 11.55 «Калевала». Илмий-оммабоп фильм (Ленинград ҳужжатли фильмлар студияси). 12.15 «Оила ва мактаб». Телевизион журнал. 13.05 Ф. М. Достоевский. «Жиноят ва жазо». 9-синф. 13.35 Табиатшунослик. 3-синф. Шимол табиати. 13.55 «Партия ҳақида ҳикоялар». 15.15 В. Астафьев. Асарлари саҳифаларида 16.00 «Вақт келди». XX аср санъатининг ривожланиши ҳақида телевизион илмий-оммабоп фильм. 2-фильм («Экран»). 16.50 Янгиликлар.

* * *

18.30 Янгиликлар. 18.50 Трамплиндан сакраш бўйича жаҳон кубоги. ЧССРдан олиб кўрсатилади. 19.15 «Йиллар оша». Ҳужжатли фильм («Беларусьфильм»). 19.25 СССР халқ артисти Б. Бабочкин А. С. Пушкин трагедияларидан монологлар ўқийди. 20.00 Ритмик гимнастика. 20.30 «Тунингиз хайрли бўлсин, кичкинтойлар». «Қизил гул». Мультфильм. 3-қисм. 20.45 Композитор Г. Мовсесян. 21.30 «Время». 22.05 «Орзу чегараси». Бадиий фильм (М. Горький номли киностудия). 23.20 Футбол бўйича В. А. Гранаткин хотираси учун халқаро ўсмирлар турнири. СССР-1 — Бельгия терма командалари. Ленинграддан олиб кўрсатилади.

ЎзТВ I

18.00 Янгиликлар 18.15 «Ҳаёт каби тирик». 18.45 Атеистик тарбиянинг актуал масалалари. «Дин социал-психологик аспектларининг фанга зидлиги». 19.10 «Жасур чигиртка». «Алдар-кўса». Мультфильмлар. 19.30 «Ахборот» (рус.). 19.45 «Жадаллаштириш йўлидан». Программ ҳужжатларини муҳокама қиламиз (рус.). 20.05 Адабий театр. «Тинчлик кабутари». 20.30 «Ахборот». 20.50 «Исҳоқ Катаев куйлайди». Фильм-концерт. 21.30 Москва. «Время». 22.05 «Ўғрилик». Бадиий фильм («Молдава-фильм»). 23.35 «Бугун оламда нима гап?» Халқаро аҳвол кундалиги.

ЎзТВ II

9.00—16.55 МТ II 18.15 Кўрсатувлар программаси. 18.20 «Жилонинг яратилиши». Телефильм. 18.30 Рус тили. Бизнинг Ўзбекистон. 19.00 «Эшмат — фаришта». Телевизион бадиий фильм («Ўзбектелефильм»). 19.30 «Ахборот» (рус.). 19.45 ЎзССР тарихи. 1905—1907 йиллардаги революция даврида Ўзбекистон. 20.15 Телефильм. 20.30 «Ахборот». 20.50 Реклама. 21.00 «Тошкент область XXII партия конференцияси делегатлари — студиямиз меҳмонлари». 21.30 МТ II

Р. 08525 Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг Меҳнат Қизил Байроқ орденли босмахонаси. Тошкент шаҳри. ИНДЕКС: 64664. Б. 1523. 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12